

ΣΧΟΛΗ [Σ.Δ.Ο.

ΤΜΗΜΑ : ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

Θ Ε Μ Α : Τ Ο Ε Ρ Γ Α Τ Ι Κ Ο Α Τ Υ Χ Η Μ Α

(Τ Ο Π Ρ Ο Β Λ Η Μ Α Σ Τ Ο Ν Ο Μ Ο Α Χ Α Ι Α Σ)

Εισηγητής

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Σπουδαστής

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Π Α Τ Ρ Α 1989

FIGURE 1190
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ε ι σ α γ ω γ ή	Σελ.	1
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ	"	3
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ	"	16
ΑΙΤΙΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ - ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ		18
ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ	"	40
ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ	"	46
ΜΙΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗΣ	"	56
Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α		
Β Ι Β Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α		

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ελλάδα κατέχει το θλιβερό ρεκόρ: είναι μία απ' τις πρώτες χώρες της Ευρώπης όπου παρατηρείται μεγάλη συχνότητα εργατικών ατυχημάτων καθώς και κρουσμάτων επαγγελματικών ασθενειών.

Το γεγονός αυτό έχει σοβαρές κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις. Κι αυτό γιατί η εθνική οικονομία στερείται νωρίς, ένα μέρος του παραγωγικού, εργατικού, δυναμικού στο οποίο μάλιστα το (κοινωνικό) κράτος είχε επενδύσει για την κατάρτιση του, στη συνέχεια, για την πρόωρη συνταξιοδότηση των εργαζομένων, που έπαθαν εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια.

Και βέβαια εκείνο που δεν αναπληρώνεται με τίποτα είναι το ανθρώπινο κόστος, αφού νέοι άνθρωποι αναγκάζονται να ζήσουν με βαριές αναπηρίες μια ολόκληρη ζωή.

Αναμφισβήτητα όμως και σταδιακά μια βελτίωση των συνθηκών εργασίας με αντίστοιχη μείωση των εργατικών ατυχημάτων σε σχέση με παλαιότερα. Οι υπηρεσίες υγιεινής και ασφάλειας έχουν επιτελέσει σημαντικό έργο τα τελευταία χρόνια για την βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Νέες νομοθετικές ρυθμίσεις, κυρώσεις Διεθνών Συμβάσεων και αλλαγές στις εργασιακές σχέσεις έχουν βελτιώσει τους χώρους δουλειάς.

Παρ' όλα αυτά παραμένουν ακόμα σημαντικά θέματα για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Απαιτούνται συντονισμός και συναίνεση των διαφόρων ομάδων. Νέες νομοθεσίες που θα λάβουν υπ' όψη τις ιδιαιτερότητες των εργαζομένων γυναικών και των ατόμων με αλλεργικές παθήσεις. Η εργονομία πρέπει να παίξει σημαντικότερο ρόλο για την κατανόηση των σχέσεων ανθρώπου-μηχανής, αλλά και οι ερ-

γαζόμενοι πρέπει να συμμετάσχουν ενεργά στον εξανθρωπισμό των συνθηκών εργασίας μέσα από τις αντιπροσωπευτικές τους οργανώσεις.

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ

Η προστασία της ζωής και της σωματικής ακεραιότητας των μισθωτών αποτελεί αντικείμενο ιδιαίτερης φροντίδας του κράτους. Γύρω από τους επαγγελματικούς κινδύνους γενικώτερα αναπτύχθηκαν τρεις θεωρίες:

α) Η μικτή θεωρία, κατά την οποία την ευθύνη του ατυχήματος, φέρει ο εργοδότης και ο παθών είναι υποχρεωμένος να την αποδείξει για να πετύχει την ικανοποίησή του.

β) Η θεωρία της συμβατικής ευθύνης, σύμφωνα με την οποία ο εργοδότης υποχρεούται εκ της συμβάσεως να λάβει όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα τα οποία απαιτούνται δια τη ζωή και την ακεραιότητα των εργαζομένων του.

γ) Η θεωρία της αντικειμενικής ευθύνης, σύμφωνα με την οποία το άτομο που υφίσταται βλάβη εξ αιτίας του κινδύνου που υπάρχει στο επάγγελμά του, δικαιούται υλικής και ηθικής επανορθώσεως.

Βασικό νομοθέτημα που αναφέρεται στα εργατικά ατυχήματα είναι ο Ν.551/1914, ο οποίος τροποποιημένος και συμπληρωμένος αργότερα κωδικοποιήθηκε με το ΒΔ της 25-8-1920 "περί κωδικοποιήσεως των νόμων περί ευθύνης προς αποζημίωση των εξ ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων".

Κατά τις διατάξεις του παραπάνω νόμου (άρθρο 1):

"Εργατικό ατύχημα είναι το εκ βιαίου συμβάντος επερχόμενον εις εργάτη ή υπάλληλο κατά την εκτέλεση της εργασίας του η εξ αφορμής αυτής, εφ'όσον η προς εργασία ανικανότητα διήρκεσε πέρα των τεσσάρων (4) ημερών".

Έτσι για να χαρακτηριστεί ένα ατύχημα ως εργατικό θα πρέπει να συντρέχουν ωρισμένες προϋποθέσεις, χωρίς τις οποίες δεν υπάρχει εργατικό ατύχημα σύμφωνα με τη νομική του έννοια.

Αναγκαίες προϋποθέσεις για να υπάρξει εργατικό ατύχημα είναι:

- α) Να οφείλεται οπωσδήποτε σε βίαιο συμβάν, θεωρείται ατύχημα κάθε βλάβη του οργανισμού του μισθωτού, η οποία είναι αποτέλεσμα βίαιας ή αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου, ξένου προς την οργανική σύσταση του παθόντος.
- β) Να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος (σχέση) μεταξύ εργασίας και του επελθόντος, συνεπεία του συμβάντος, αποτελέσματος (ατυχήματος).
- γ) Το βίαιο συμβάν να συνέβει κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής της εργασίας του μισθωτού.
- δ) Η προς εργασία ανικανότητα του μισθωτού να διήρκεσε πέραν των 4 ημερών.

Εξ' άλλου πέρα των παραπάνω προϋποθέσεων κατά την υπάρχουσα νομολογία για να χαρακτηριστεί ένα ατύχημα ως εργατικό θα πρέπει να υπάρχει οπωσδήποτε σχέση εξαρτημένης εργασίας. Το έγκυρον ή μη της συμβάσεως δεν ενδιαφέρει. Έτσι από τα παραπάνω δεδομένα, του ορισμού, προκύπτει ότι, εργατικά ατυχήματα είναι κατά τη νομική του όρου έννοια, όχι μόνο αυτά που συμβαίνουν κατά την διάρκεια της εκτελέσεως της εργασίας, αλλά κι εκείνα που συμβαίνουν εξ αφορμής αυτής. Δηλαδή εκείνα τα οποία κατά την συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων δεν θα επερχόταν εάν ο μισθωτός δεν ήταν υποχρεωμένος να τηρήσει τις προερχόμενες από την σύμβαση εργασίας υποχρεώσεις τους.

Ωστόσο η έννοια του εργατικού ατυχήματος διηυρύνθη από τη νομολογία τόσο σημαντικά, ώστε να χαρακτηρίζονται εργατικά ατυχήματα υπό ωρισμένες προϋποθέσεις και εκείνα τα οποία συμβαίνουν εκτός του τόπου και του χρόνου της εργασίας, και μετά την λύση της συμβάσεως εργασίας, εφ'όσον η εργασία αποδειχτεί ως αφορμή του ατυχήματος.

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΥΠΑΓΟΜΕΝΟΙ ΣΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ Ν.551/14

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ΒΔ της 25/8/20 υποχρέωση για αποζημίωση, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος κατά τις διατάξεις του Ν.551/14 έχουν όχι όλοι οι εργοδότες παρά μόνο αυτοί που αναφέρονται σ' αυτό, δηλ. εργοδότες οικοδομών, άλλων τεχνικών έργων, οι υπεύθυνοι βιομηχανικών και βιοτεχνικών εργοστασίων, εργαστήρια, άλλους τόπους εργασίας ή συνεργεία στους οποίους γίνεται χρήση μηχανικών εργαλείων, οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων μεταφοράς στη στεριά ή τη θάλασσα, φορτώσεως, εκφόρτώσεως και αποθηκεύσεως παντός είδους, οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων ορυχείων και λατομείων, όπως και κάθε επιχείρησης ή εκμεταλλεύσεως στις οποίες κατασκευάζονται ή χρησιμοποιούνται εκρηκτικές ή ταξικές ύλες ή γίνεται χρήση μηχανής δια δυνάμεως άλλης πλην αυτής του ανθρώπου ή του ζώου.

Επίσης και το δημόσιο και κάθε νομικό πρόσωπο που απασχολούν απ'ευθείας εργάτες σε τέτοιες εργασίες ή επιχειρήσεις. Εξ'άλλου με το άρθρο 2 ΝΔ 1104/72 ωρίσθηκε ότι, τα επερχόμενα ατυχήματα κατά το χρόνο εφαρμογής προγραμμάτων ταχύρρυθμης εκπαίδευσης επαγγελματικά κατάρτιζομένων και προγραμμάτων μετεκπεδεύσεως εργαζομένων πρακτικής εξασκήσεως ή εξετάσεων εις τους χώρους

των πάσης φύσεως εκπαιδευτικών μονάδων του ΟΑΕΔ, ή σε άλλους χώρους χρησιμοποιούμενους υπό τούτου, λογίζονται ως εργατικά ατυχήματα κατά την έννοια του άρθρου 1 του ΟΑΕΔ έχοντας, κατά νόμο, υποχρεώσεις εργοδότη.

Από την νομολογία εκρίθη μια σειρά ειδικοτήτων όπου οι εργοδότες υπέχουν υποχρέωση αποζημίωσης σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος π.χ. η εργασία κατάβρεξης των οδών, η εργασία της αφής και σβέσεως των φανών της πόλης, τα οποία λειτουργούν με πετρέλαιο, κ.α. Αντιθέτως εκρίθη ότι δεν υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 551/14 τα επιστημονικά εργαστήρια και παντός είδους φιλανθρωπικά Ιδρύματα κι αν ακόμα σ'αυτά χρησιμοποιούνται ή παράγονται τοξικές ύλες, "διότι αυτά λόγω του φιλανθρωπικού τους σκοπού δεν επιδιώκουν κέρδη".

Τέλος προβλέπεται ότι εάν ο απλός κύριος του οικοδομικού ή άλλου τεχνικού έργου, μη ασκών επιχείρηση ανέθεσε την εκτέλεση αυτής σε άλλο πρόσωπο εργολαβικώς χωρίς καμμιά ανάμειξη, ο δε παθών εργάτης μόνο μετά του εργολάβου είχε σχέση εξαρτημένης εργασίας, τότε η ευθύνη για αποζημίωση πέφτει αποκλειστικά στον εργολάβο.

ΕΚΤΑΣΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ

Για το ύψος της αποζημίωσης που πρέπει να καταβληθεί προβλέπουν τα άρθρα 3,1 και 5 του Ν. 551/14 τα οποία έχουν ως εξής:

1) Πλήρη διαρκή ανικανότητα: η αποζημίωση περιλαμβάνει 6 ετών μισθούς, και η αποζημίωση δεν είναι κατώτερη των πενήντα χιλιάδων δρχ., εάν δε το σύνολο των μισθών των 6 ετών υπερβαίνει τις 110 χιλ. δρχ. προστίθεται στο ποσό των 110.000 δρχ. το εν τέταρτο αυτής της υ-

περβάσεως.

2) Μερική διαρκή ανικανότητα: η αποζημίωση περιλαμβάνει το εξαπλάσιο του ποσού κατά το οποίο θα ελαττωθεί ή μπορεί να ελαττωθεί το ετήσιο εισόδημα του παθόντος, ποτέ δεν είναι λιγώτερο των 16.500 δρχ. Σε ελάττωση που υπερβαίνει τις 55.000 δρχ. προστίθεται στο ποσό των 55.000 δρχ. το εν τέταρτο αυτής της υπερβάσεως.

3) Πλήρης πρόσκαιρη ανικανότητα: μη παρατεινομένης πέρα των δύο ετών, η αποζημίωση είναι ημερήσια και ίση προς το ήμισυ του μισθού του οποίου ελάμβανε ο παθών κατά την ημέρα του ατυχήματος. Καταβάλεται δε, από την πέμπτη μετά το ατύχημα μέρα ή από την ημέρα του ατυχήματος προκειμένου περί ατυχήματος που επιφέρει ανικανότητα της οποίας η διάρκεια είναι περισσότερη των 10 ημερών. Μετά την παρέλευση των δύο ετών η ανικανότητα θεωρείται διαρκής και το ποσό που είχε καταβληθεί λόγω πρόσκαιρης ανικανότητας εκπίπτει από το ποσό για διαρκή ολική ανικανότητα.

4) Μερική πρόσκαιρη ανικανότητα: Η οποία δεν υπερβαίνει τα δύο χρόνια, η αποζημίωση είναι ημερήσια και ίση προς το ήμισυ του νέου (μειωμένου) μισθού, για μείωση που μπορεί να συμβεί λόγω της ανικανότητας.

Καταβάλεται δε από την πέμπτη μέρα μετά το ατύχημα και όταν η ανικανότητα αυτή διαρκεί πέραν των 10 ημερών. Μετά την παρέλευση των 10 ημερών η ανικανότητα θεωρείται διαρκής και το καταβληθέν λόγω προσωρινής ανικανότητας ποσόν εκπίπτει από το ποσόν που καταβάλεται για διαρκή μερική ανικανότητα κατά το νόμο.

Σε περίπτωση θανάτου η αποζημίωση περιλαμβάνει 5 ετών μισθούς, ποτέ λιγώτερο των 66.000 δρχ. Εάν το σύνολο των μισθών των 5 ετών υπερβαίνει τις 110.000 δρχ. προ-

στίθεται στο ποσό αυτό το 1/4 της υπέρβασης.

Ο υπεύθυνος να καταβάλλει την αποζημίωση υποχρεούται να πληρώνει τα ιατρικά και φαρμακευτικά έξοδα και τα έξοδα νοσηλείας, δια τη κηδεΐα του παθόντος (2.000 δρχ.).

Ο παθών μπορεί να διαλέξει ο ίδιος ιατρό και φαρμακοποιό. Σε καμία περίπτωση τα ιατροφαρμακευτικά έξοδα και τα έξοδα νοσηλείας δεν μπορούν να ξεπερνούν ημερησίως τις 200 δρχ. Οι αλλοδαποί δικαιούνται πληρωμή της αποζημίωσης μόνον εφ'όσον διαμένουν στην Ελλάδα.

Προς καθορισμό της αποζημιώσεως, σύμφωνα με τα παραπάνω, το μεν έτος λογίζεται πλήρες, ο δε μισθός α) προκειμένου για μαθητευόμενους ή για εργάτες που δεν συμπλήρωσαν το 21ον έτος της ηλικίας τους, λογίζεται ίσος προς το μισθό άλλων εργατών ή υπαλλήλων του αυτού φύλλου και της αυτής κατηγορίας, μεταξύ των χαμηλόμισθων έως το όριο των 500 δρχ. το χρόνο.

β) Προκειμένου για οποιονδήποτε άλλο εργάτη ο μισθός υπολογίζεται ίσος με το μισθό που έπαιρνε τους 12 μήνες προ του ατυχήματος.

Εάν κατά την περίπτωση β της προηγούμενης παραγράφου ο παθών απασχολήθηκε για λιγώτερο χρονικό διάστημα από δώδεκα μήνες προ του ατυχήματος, σαν βάση του υπολογισμού της αποζημίωσης λαμβάνεται ο πραγματικός μισθός τον οποίον έλαβε πριν την πρόσληψη του, αυξημένο κατά το ποσό που θα έπαιρνε το χρονικό διάστημα για την συμπλήρωση του 12μηνου.

Εάν η εργασία δεν είναι διαρκής ο ετήσιος μισθός υπολογίζεται με βάση το πραγματικό εισόδημα της περιόδου προ του ατυχήματος, όσο και των απολαυών που έπαιρνε ο παθών κατά το διάστημα του προ του ατυχήματος δωδε-

καμήνου.

Εάν ο παθών κατά καιρούς έμεινε χωρίς εργασία εκτάκτως ή για αιτία ανεξάρτητη της θέλησής του, συνυπολογίζεται δια το χρονικό τούτο διάστημα ο κατά μέσο όρο μισθός των εργατών ή υπαλλήλων των απασχοληθέντων κατά το χρονικό διάστημα αυτής της εργασίας.

Κατά τα νομολογιακά δεδομένα αν από ένα εργατικό ατύχημα προκλήθησαν περισσότερες σωματικές βλάβες δεν υπολογίζονται ξεχωριστά η κάθε ανικανότητα αλλά καθορίζεται μόνο μία ανικανότητα, της οποίας ο βαθμός ποικίλει αναλόγως του χρόνου κατά τον οποίο ο παθών κατέσται ανίκανος προς εργασία. Η ανικανότης από το ατύχημα θα υπολογισθεί σε σχέση προς οιαδήποτε εργασία. Για να θεωρηθεί κάποιος πλήρως και διαρκώς ανίκανος θα πρέπει η εναπομείνασα σ'αυτόν, μετά τη βλάβη παραγωγική δύναμη να είναι τόση ώστε να μη δύναται να χρησιμοποιηθεί, όχι μόνο δια το μέχρι (τώρα) της βλάβης ασκούμενο επάγγελμα, αλλά ούτε και για διαφορετική εργασία. Πάντως η (πλήρης) απώλεια της οράσεως αποτελεί "πλήρη και διαρκή ανικανότητα". Αντιθέτως η απώλεια των τεσσάρων δαχτύλων του αριστερού χεριού θεωρείται "μερική διαρκή ανικανότητα, η οποία μειώνει την απόδοση του παθόντος κατά το ήμισυ".

Το δικαίωμα αποζημιώσεως ανήκει στον παθόντα. Σε περίπτωση θανάτου η αποζημίωση περιέρχεται στους συγγενείς του. Πάντως σε περίπτωση θανάτου του παθόντος τα άρρενα τέκνα για να πάρουν την αποζημίωση, πρέπει να είναι άγαμα και ανήλικα ή ενήλικα αλλά ανίκανα προς εργασία.

ΕΚΔΙΚΑΣΙΣ ΑΓΩΓΩΝ - ΠΑΡΑΓΡΑΦΕΣ

Κατά ρητή διάταξη (άρθρο 13) οι αγωγές των μισθωτών εξεδικάζονται υπό του Ειρηνοδίκου, ανεξαρτήτως ποσού και παραγράφονται μετά τριετία, εκτός εάν ο εργοδότης τηρήσε τις διατυπώσεις του νόμου, οπότε ισχύει η κοινή παραγραφή. Σήμερα δικάζονται ανάλογα με το ύψος του αιτούμενου ποσού αποζημίωσης είτε από τα Ειρηνοδικεία είτε από τα Μονομελή Πρωτοδικεία και σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις το Κ.Πολ.Δικ. άρθρα 663 και επόμενα.

Πάντως οι περί αποζημιώσεως αγωγές απαλλάσσονται του δικαστικού ενσήμου. Κατά ρητή επίσης διάταξη (άρθρο 15 Ν 551) οι σχετικές απαιτήσεις ούτε συμψηφίζονται, ούτε κατάσχονται, ούτε εκχωρούνται. Συνεπώς κάθε κατάσχεση ή εκχώρηση είναι αυτοδικαίως άκυρη.

Οι παραπάνω διατάξεις είναι δημοσίας τάξεως και κάθε παραίτηση που απορρέει από αυτές είναι άκυρος.

Επίσης κατά τα νομολογιακά δεδομένα ο παθών έχει εκλεκτικό δικαίωμα σε περίπτωση μη τηρήσεως από τον εργοδότη των όρων ασφαλείας, ή να ασκήσει αγωγή την εκ του Ν.551/14 ή να ασκήσει την αγωγή του Κοινού Αστικού Κώδικα. Επίσης κατά τον ΑΝ 1846/1951 εφ'όσον ο παθών είναι ασφαλισμένος στο ΙΚΑ, ο ίδιος ή οι κληρονόμοι του έχουν το δικαίωμα να εγείρουν κατά το κοινό Δίκαιο αγωγή, μόνο αν το ατύχημα οφείλεται εις δόλο του εργοδότη ή της διευθυντικής ομάδας.

ΕΥΘΥΝΗ ΕΡΓΟΔΟΤΟΥ ΣΕ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ

α) ΓΕΝΙΚΑ:

Η προβλεπόμενη από τον Ν.551/14 ευθύνη για αποζημίωση προϋποθέτει να υπάρχει εξαρτημένη σχέση εργασίας, έστω και αν θεωρηθεί άκυρη μεταξύ του εργοδότη και

του μισθωτού.

Έτσι ο με σύμβαση έργου μεταφορέας, δεν υπάγεται στις διατάξεις του παραπάνω νόμου σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος.

Σύμφωνα με τη νομολογία, η ευθύνη του εργοδότη προς αποζημίωση υφίσταται ανεξάρτητα αν έχει υποπέσει σε πταίσμα, δεδομένου ότι με το νόμο θεσπίσθηκε αντικειμενική ευθύνη του εργοδότη. Το δικαστήριο δύναται να επιδικάσει μειωμένη αποζημίωση, λόγω συντρέχοντος (λόγου) πταίσματος του μισθωτού.

Σε περίπτωση, όμως, κατά την οποία το ατύχημα το προκάλεσε ο μισθωτός από πρόθεση δηλαδή έκανε πράξη στρεφόμενη κατά του εαυτού του, δεν έχει δικαίωμα αποζημίωσης. Η αμέλεια, όμως, του παθόντος δεν αίρει την έννοια του εργατικού ατυχήματος, ούτε την ευθύνη του εργοδότη προς αποζημίωση. Η αποζημίωση δύναται να μειωθεί μέχρι το μισό αν αποδειχθεί ότι το ατύχημα επήλθε εξ αμελείας του παθόντος.

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΔΟΤΟΥ ΓΙΑ ΜΙΣΘΩΤΟΥΣ ΠΟΥ ΥΠΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΟΥ ΙΚΑ

Με τις διατάξεις των άρθρων: 34, 60 του ΑΝ 1846/51 ορίζεται ότι, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ο εργοδότης απαλλάσσεται της υποχρέωσης για καταβολή αποζημίωσης εξόδων, νοσηλείας, κηδείας κλπ. εφ'όσον ο παθών υπάγεται σε ασφάλιση του ΙΚΑ.

Το προερχόμενο από το ατύχημα αποτέλεσμα (θάνατος, αναπηρία κλπ.) δεν ενδιαφέρει. Επίσης δεν επηρεάζει και το γεγονός, εάν καταβλήθησαν ή όχι στο ΙΚΑ οι αναγκαίες ασφαλιστικές εισφορές, εάν ο παθών είχε γραφτεί στο Μητρώο ασφαλισμένων του ΙΚΑ, εάν είχε πραγ-

ματοποιήσει ορισμένο αριθμό ημερών εργασίας κλπ. Το μόνο το οποίο πρόβλεπει ο Νόμος είναι ο παθών να δύναται να ασφαλιστεί στο ΙΚΑ.

Απαλλαγή του εργοδότη χωρεί μόνο για ασφαλισμένους στο ΙΚΑ και όχι για άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς π.χ. ΤΣΑ κλπ.

Εξ'άλλου οι μη ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ μισθωτοί, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος, δικαιούνται να λάβουν την προβλεπόμενη αποζημίωση παρά των εργοδοτών εκείνων οι οποίοι εμπíπτουν στις διατάξεις του ΒΔ της 24-7/15-8-20. Ο παθών δεν μπορεί να απαιτήσει σωρευτικά αποζημίωση από του εργοδότη και ασφαλιστικές παροχές από το ΙΚΑ. Κατά ρητή διάταξη του νόμου, αν το εργατικό ατύχημα οφείλεται σε δόλο του εργοδότη ο εργοδότης πρέπει να καταβάλλει αφ'ενός κάθε δαπάνη στο ΙΚΑ, για τις παροχές του Ιδρύματος προς τον παθόντα, και αφ'ετέρου δε, στον παθόντα ή σε περίπτωση θανάτου, στα μέλη της οικογενείας του, την διαφορά μεταξύ του ποσού της ανηκούσας σ'αυτόν αποζημίωσης, και του ποσού των χορηγούμενων παροχών από το ΙΚΑ.

ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ - ΔΗΛΩΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

1) ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ - ΔΗΛΩΣΗ ΣΕ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

α) Οι βιομήχανοι, βιοτέχνες και κάθε είδους επιχειρηματίες και εργοδότες, διευθυντές ή διαχειριστές εταιρικών επιχειρήσεων ναυπηγείων, χημικών εργαστηρίων, αποθηκών, εργασιών φόρτωσης, υπαιθρίων εργασιών, γραφείων δημοσίων ή ιδιωτικών υποχρεούνται: να αναγγέλουν στα όργανα της Επιθεώρησης εργασίας, μέσα σε 48 ώρες, τα ατυχήματα που συμβαίνουν και εφόσον πρόκειται για

σοβαρό τραυματισμό ή θάνατο, να τηρούν αμετάβλητα όλα εκείνα τα στοιχεία που μπορούν να χρησιμεύσουν για την εξακρίβωση των αιτιών του ατυχήματος.

Επίσης οι παραπάνω υποχρεούνται, εάν το ατύχημα προκαλέσει ανικανότητα, πάνω από μία εβδομάδα, να βεβαιώσουν, εντός 15 ημερών από το ατύχημα, εγγράφως και ενόρκως στον Ειρηνοδίκη του τόπου του ατυχήματος με δύο αυτόπτες μάρτυρες, όταν υπάρχουν λεπτομέρειες του ατυχήματος. Στην ίδια χρονική προθεσμία ο θεράπων ιατρός οφείλει να βεβαιώσει για την κατάσταση του παθόντος και την πιθανή εξέλιξη του ατυχήματος.

Και εφόσον απασχολούν πάνω από 10 εργαζόμενους υποχρεούνται να τηρούν βιβλίο (ημερολόγιο), στο οποίο να αναγράφονται οι ημερομηνίες και παρατηρήσεις για τα δοκιμαζόμενα μηχανήματα και τα εργατικά ατυχήματα. Το βιβλίο αυτό πρέπει να είναι στη διάθεση των οργάνων της Επιθεώρησης Εργασίας και των Αστυνομικών Αρχών.

β) Οι εργοδότες ή οι εκπροσωποί τους σε κάθε λογής εργοταξιακά έργα αρμοδιότητας Πολιτικού Μηχανικού, περιλαμβανομένων και των οικοδομικών έργων, υποχρεούνται σε περίπτωση ατυχήματος κάποιου εργαζόμενου σε οικοδομικό εργοτάξιο να ειδοποιούν αμέσως την κοντινότερη Αστυνομική Αρχή, να αναγγέλουν μέσα σε 24ωρο το ατύχημα στο Τμήμα ή Γραφείο Επιθεώρησης Εργασίας και εφ' όσον πρόκειται για σοβαρό τραυματισμό ή θάνατο να τηρούν αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που μπορούν να χρησιμεύσουν για την εξακρίβωση των αιτιών του ατυχήματος.

γ) Οι εργοδότες ή διευθύνοντες μεταλλευτικές και λα-

τομικές εκμεταλλεύσεις, υποχρεούνται αμέσως μόλις συμβεί κάποιο ατύχημα να ενημερώσουν την κοντινότερη Αστυνομική Αρχή και την Περιφερειακή Υπηρεσία Μεταλλείων και να υποβάλλουν αργότερα λεπτομερειακή έκθεση για τις συνθήκες του ατυχήματος.

δ) Οι πλοιοκτήτες ή εκπρόσωποί τους κυβερνήτες των πλοίων υποχρεούνται να αναγγέλουν κάθε ατύχημα, ασθένεια, και θάνατο, που συμβαίνει στη θάλασσα, στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας ή την πλησιέστερη Λιμενική, Τελωνειακή ή Προξενική Αρχή.

2) ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ - ΔΗΛΩΣΗ ΣΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ

α) Το σύνολο των εργαζομένων που παρέχουν (κατά κύριο επάγγελμα) εξαρτημένη εργασία έναντι αμοιβής, στον ιδιωτικό τομέα αλλά και τον δημόσιο με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ. Ο εργοδότης ή ο αντιπρόσωπός του στην επιχείρηση στην οποία έγινε εργατικό ατύχημα ασφαλισμένου, υποχρεούνται να κάνουν σχετική αναγγελία στο ΙΚΑ. Η αναγγελία πρέπει να γίνει το αργότερο σε 5 ημέρες. Για τους συγγενείς του ασφαλισμένου που έπαθε το ατύχημα και οι οποίοι διαμένουν σ'άλλη πόλη, η προθεσμία μπορεί να φθάσει τις 16 ημέρες. Ο Διευθυντής του αρμοδίου υποκαταστήματος μπορεί να δεχθεί δήλωση ατυχήματος εντός 60 ημερών, αν πεισθεί ότι λόγοι ανεξάρτητοι της θέλησης του ενδιαφερομένου παρεμπόδισαν την έγκαιρη αναγγελία. Για την αναγγελία εργατικού ατυχήματος χρησιμοποιείται ειδικό δισέλιδο έντυπο του ΙΚΑ.

β) Το ατύχημα που συμβαίνει σε ναυτικό, που ανήκει σε συγκροτημένο πλήρωμα, κατά την ναυτική εργασία του ή με αφορμή αυτή, βεβαιώνεται ή με το Ημερολόγιο του πλοίου που συντάσσεται έγκαιρα και κυρώνεται νόμιμα ή με έκθεση του Κυβερνήτη του πλοίου στην Τελωνειακή Αρχή εντός 24 ωρών, αν το πλοίο βρίσκεται στο λιμάνι ή εντός 24 ωρών από τον κατάπλου σε λιμάνι που υπάρχει Τελωνειακή Λιμενική ή Προξενική Αρχή.

γ) Το ατύχημα επαγγελματοβιοτέχνη, κατά την άσκηση του επαγγέλματός του ή εξ αιτίας αυτού, πρέπει να ανακοινώνεται εντός 1 μηνός στο Ταμείο Επαγγελματοβιοτεχνών Ελλάδας (ΤΕΒΕ), για να θεμελιωθεί δικαίωμα παροχής. Όταν το ατύχημα προκάλεσε το ενδιαφέρον και άλλων Δημοσίων Αρχών (Τροχαίας, Πυροσβεστικής κλπ.) προσκομίζονται στο Ταμείο από τον ενδιαφερόμενο και τα πορίσματα των ενεργειών των Αρχών αυτών.

(ι) "Σύμφωνα με το άρθρο 7 Ν.1224/44 τα κατώτατα όρια εφάπαξ αποζημιώσεως λόγω εργατικών ατυχημάτων αναπροσαρμόζονται προς τας εκάστοτε υφισταμένας πραγματικής και οικονομικής συνθήκας δια κοινών αποφάσεων των Υπουργών Οικονομικών, Συγκοινωνιών και Εργασίας δημοσιευομένων εις την εφημερίδα της Κυβερνήσεως".

Ν Ο Μ Ο Λ Ο Γ Ι Α Κ Η Α Ν Τ Ι Μ Ε Τ Ω Π Ι Σ Η

Κατά τα νομολογιακά δεδομένα κρίθηκαν ως εργατικά ατυχήματα:

- Ο θάνατος εκ φόβου εν τη εργασία
 - η γαστροπρωγία
 - η καταπλάκωση εργάτου κατά την δι' αυτοκινήτου μεταφορά συλλεγομένων καρυοκορμών
 - η εν καταβολή εξαιρετικών προσπαθειών περίσφυξις εκ κήλης.
 - ο τραυματισμός εξ όλμου ριφθέντος εις τον τόπο εργασίας εκ παρακειμένου στρατιωτικού τμήματος
 - εξ εκρήξεως νάρκης
 - η κατά την εκτέλεση υπηρεσίας υπό δυσμενείς συνθήκας προσβολή εκ παρφτίτιδος
 - η λόγω εντατικής, συνεχούς, ταχείας και λείαν κοπιώδους εργασία, πρόσκλησις θανάτου εκ καρδιάς
- Αντίθετα ο θάνατος εκ συγκοπής υπό συνήθεις συνθήκας δεν αποτελεί εργατικό ατύχημα.
- Ούτε ο θάνατος εξ αρτηριοσκληρώσεως.
- Η πνευμονική πάθησις η προελθούσα εκ της εν υπαίθρω και με υγρόν δάπεδο απασχολήσεως.
 - Η εκ τσιμεντοσκόνεως πάθησις των οφθαλμών
 - Η φυματίωση η προελθούσα λόγω απασχολήσεως υπό βροχή είτε εις υπερωριακή ή εντατική εργασία.
 - Η ελονοσία μισθωτού υπηρετούντος σε ελειογενές μέρος.
 - Η φρενοβλάβεια του μισθωτού οφειλομένη εις φύξην της κεφαλής ένεκα της υπό βροχής και άνεμο απασχολήσεώς του.
 - Κατά τη μεταφορά εκ της οικίας των εις τον τόπο

- εργασίας δια μεταφορικού μέσου του εργοδότη και αντιστρόφως.
- Κατά την διάρκεια μεσημβρινής διακοπής
 - Κατά τον χρόνο επιστροφής εις τον τόπο της εργασίας των μετά προηγουμένη εκτέλεση της εργασίας.
 - Όταν οι δυσμενείς δια την υγεία του μισθωτού συνέπειες εκδηλωθούν ουχί αμέσως, αλλά μεταγενεστέρως δια βαθμιαίας επιδεινώσεως προυπαρχούσης παθήσεως.
 - Όταν η παροχή της εργασίας υπό συνήθεις και εξαιρετικάς συνθήκας αποτελεί την αιτία της παθήσεως.
 - Όταν διαπιστωθεί, ότι η αυτοκτονία υπήρξε απότοκος μελαγχολικής παραφρόσυνης, εις την οποία οδηγήθει το θύμα ένεκα του εργατικού ατυχήματος.
 - Ο θάνατος εξ βρογχοπνευμονίας, προελθούσης εξ αποτόμου φύξεως του σώματος.
 - Η εξαντλητική υπερωρία επί μακρόν
 - Δεν θεωρείται εργατ.ατύχημα όταν ο μισθωτός επωφελούμενος της διακοπής επιδίδεται, εκ καθαράς ιδιοτροπίας και χωρίς ωφέλεια της εκμεταλλεύσεως εις επικινδύνους πράξεις, η εκτέλεσις των οποίων τον τραυματίζει ή τον φονεύει.
 - Αποτελεί το επισυμβάν κατά την μετάβαση εις την εργασία ως και το οφειλόμενο εις ενέργεια εξυπηρετούσα τον εργοδότη έστω μη γενομένης κατ'εντολή του.

ΑΙΤΙΕΣ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ -

Π Α Θ Ο Λ Ο Γ Ι Α

A. ΓΕΝΙΚΑ

Οι εργαζόμενοι περνούν ένα σημαντικό μέρος της ζωής τους στους χώρους εργασίας. Το εργασιακό περιβάλλον περιλαμβάνει ένα σημαντικό αριθμό κινδύνων που προέρχονται από εργονομικούς, φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες, που κάτω από ορισμένες συνθήκες ή μακροχρόνια μπορούν να αποβούν βλαβεροί για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων. Σ' αυτούς τους παράγοντες πρέπει να προσθέσουμε και μια σειρά από ψυχολογικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες που κι αυτοί με τη σειρά τους επηρεάζουν αρνητικά την υγεία -ψυχική και σωματική- των εργαζομένων.

Οι συνθήκες εργασίας σε διεθνή κλίμακα ευθύνονται για ένα τεράστιο φόρο αίματος της εργατικής τάξης. Εκατόν ογδόντα χιλιάδες (180.000) θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα κάθε χρόνο στον κόσμο, 110 εκατομμύρια τραυματισμοί εργαζομένων στο εργασιακό περιβάλλον, καθώς και μεγάλος αριθμός επαγγελματικών ασθενειών και πρόωρων θανάτων από κακές συνθήκες εργασίες είναι ένας τραγικός απολογισμός. Ο μεγάλος αυτός αριθμός (θανατηφόρων ή μη) εργατικών ατυχημάτων μειώθηκε δραστικά τις τελευταίες δεκαετίες σ' όλες τις αναπτυγμένες βιομηχανικές χώρες. Καλύτερη εργασιακή πρακτική στο θέμα της έκθεσης σε επικίνδυνους φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες μείωσε αποφασιστικά τον αριθμό των επαγγελματικών ασθενειών που μάλιστα παλιότερα ορισμένα επαγγέλματα. Νέες νομοθεσίες για την προστασία των εργαζομένων, καλύτερες υπηρεσίες στους εργασιακούς χώρους και πλη-

ρέστερη ενημέρωση των εργαζομένων για τους κινδύνους που αντιμετώπιζαν, επέφεραν ριζικές αλλαγές στα προβλήματα υγιεινής και ασφάλειας.

Οι σημαντικές βελτιώσεις που επιτεύχθηκαν μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '70, όπου παρατηρείται μια μικρή κάμψη των ατυχημάτων, φαίνεται να συνεχίζονται με τον ίδιο -παλιό- ρυθμό.

Στους χώρους εργασίας ο αριθμός των βλαβερών (χημικών) ουσιών αυξάνεται έχουν προστεθεί νέες πηγές ακτινοβολιών, οι μηχανές γίνονται πιο αυτόματες και αλληλεξαρτώμενες μεταξύ τους, οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές έχουν μπει σε μεγάλη κλίμακα στην παραγωγή ή διαδικασία και το θεσμικό πλαίσιο προστασίας των εργαζομένων σε πολλές περιπτώσεις έχει μειωθεί στις εποχές της... μανιφακτούρας.

Οι εργαζόμενοι έχουν ευαισθητοποιηθεί στις ανθυγιεινές συνθήκες εργασίας και στα συχνά βιομηχανικά ατυχήματα. Η οικονομική κρίση αντίθετα και η ανεργία στις αναπτυσσόμενες και ανεπτυγμένες χώρες, χειροτέρευσαν αντί να βελτιώσουν τις συνθήκες εργασίες. Μεταξύ 1976-80 τα μη θανατηφόρα ατυχήματα στις αναπτυσσόμενες χώρες αυξήθηκαν περισσότερο από την ετήσια αύξηση του εργατικού δυναμικού.

Στο προηγούμενο κεφάλαιο εξετάσαμε το εργατικό ατύχημα από την πλευρά του Νόμου, και το πήραμε σαν δεδομένο. Το εργατικό ατύχημα όμως είναι αποτέλεσμα πολλών παραγόντων, ώστε μερικοί να τα θεωρούν "αναπόφευκτα". Είναι αυτοί όμως που σκέφτονται λες και βρισκόμαστε σε πολεμική σύρραξη και προτιμούν το μικρό άλλωστε κόστος των αποζημιώσεων με ευθύνη και της πολιτείας, πα-

ρά τις απαραίτητες βελτιώσεις και αλλαγές των μηχανών και του συστήματος εργασίας. Μια τέτοια λογική είναι προφανές ότι αντιμετωπίζει τον εργαζόμενο με "αξία" χρηματιστηρίου.

Όπως αναφέραμε παραπάνω, ο εργαζόμενος περνά σημαντικό μέρος της ζωής του στον χώρο της εργασίας του, η οποία ανάλογα της φύσεως της ενέχει τον ανάλογο επαγγελματικά κίνδυνο. Ο επαγγελματικός κίνδυνος σύμφωνα με το Νόμο (1898) περί εργατικού ατυχήματος δεν είναι ο κίνδυνος που διατρέχει ο εργάτης αλλά ο εργοδότης.

Όπως οφείλει να προβλέπει αυτός την φθορά και την καταστροφή του υλικού του, πρέπει να προβλέπει επίσης τ'ατυχήματα, τους τραυματισμούς, τον θάνατο των εργατών του. Είναι στατιστικά βεβαιωμένο, ότι η εποχή του έτους, η ημέρα της εβδομάδας, και οι διάφορες ώρες του ημερήσιου εργάσιμου ωραρίου επιδρούν φανερά επί του αριθμού των ατυχημάτων. Σε εποχές του έτους με πολύ υψηλή ή πολύ χαμηλή θερμοκρασία αυξάνονται τ'ατυχήματα. Τ'ατυχήματα αυξάνουν προοδευτικά με την αύξηση των κατά το εικοσιτετράωρο εργάσιμων ωρών, αντίθετα ελαττώνονται με την ελάττωση του χρόνου εργασίας.

Τα προληπτικά μέτρα ασφαλείας των μηχανημάτων επιδρούν σημαντικά και προλαμβάνουν τα μεγάλα ατυχήματα και τις σοβαρές σωματικές βλάβες. Η υπερένταση της εργασίας και ο γοργός ρυθμός που την ακολουθεί (εντατικοποίηση), και αυτοί σε συνδυασμό με την κόπωση του σώματος και του πνεύματος του εργαζόμενου συντελούν για το εργατικό ατύχημα.

Οι παρατηρήσεις αυτές έγιναν από πολλούς μελετητές του φαινομένου του εργατικού ατυχήματος, ιδίως από τους

Ιταλούς ιατρούς PERACCINI και MAFFEI. Και το συμπέρασμα που γενικά διευτυπώθη είναι, ότι, δια το συμφέρον του κοινωνικού συνόλου, πρέπει να ληφθούν μέτρα προληπτικά και επανορθωτικά. Διότι ο εργάτης-θύμα της εργασίας εκπροσωπεί μία δύναμη-εργασία, ένα κεφάλαιο καρποφόρο για την κοινωνία το οποίο, εξαιτίας του επαγγελματικού κινδύνου, ατονεί ή χάνεται. Δηλαδή εμφανίζεται περίπτωση αποδράντος κέρδους εις βάρος της κοινωνίας.

Εργονομικές μελέτες και στατιστικά στοιχεία συγκλίνουν στην ψυχρή διαπίστωση ότι τα 80% των εργατικών ατυχημάτων, οφείλονται σε απροσεξία ή λανθασμένη ενέργεια των εργαζομένων. Παρ' όλα αυτά δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι υπάρχουν πολλοί και αλληλοεξαρτούμενοι παράγοντες που επιδρούν στο εργασιακό περιβάλλον, και που κάτω από κακές συνθήκες οργάνωσης των χώρων εργασίας και των συνθηκών μπορούν ν' αποβοήν μοιραίοι για τους εργαζόμενους.

Οι φυσικοί παράγοντες στο εργασιακό περιβάλλον δημιουργούν σημαντικά προβλήματα υγείας στους εργαζόμενους και σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να καταστούν υπεύθυνοι για εργατικά ατυχήματα. Ο θόρυβος των χώρων εργασίας, ο φωτισμός, οι δονήσεις, η θερμοκρασία, ο εξαερισμός, οι ακτινοβολίες κ.α. είναι οι βασικοί φυσικοί παράγοντες που επιδρούν στο εργασιακό περιβάλλον.

Υπερβολικός θόρυβος, μακροχρόνια, προκαλεί επαγγελματική κώφωση στους εργαζόμενους, ελλειπής εξαερισμός των χώρων εργασίας αμαγκάζει τους εργαζόμενους ν' αναπνέουν σκόνη, τοξικούς ατμούς διαλυτών και αέρια που παράγονται από τις κατεργασίες πρώτων υλών, κακός φωτισμός μειώνει την απόδοση εργασίας, κουράζει τον ερ-

γαζόμενο και οδηγεί σε αύξηση των εργατικών ατυχημάτων. Δονήσεις, πίεση, τριβή από κινούμενα τμήματα μηχανημάτων προκαλούν μακροχρόνια διόγκωση των αρτηριών, μελάνιασμα των χεριών, νευρική υπερένταση, βλάβες στο νευρικό σύστημα.

Οι χημικοί παράγοντες στο εργασιακό περιβάλλον είναι πολλοί και προκαλούν μεγάλο αριθμό επαγγελματικών ασθενειών, ανάλογα με τον τύπο του εργασιακού χώρου και τον βαθμό έκθεσης των εργαζομένων.

Οι βιολογικοί παράγοντες (μικρόβια, βακτηρίδια, ιοί κλπ.) μπορεί να θεωρηθούν υπεύθυνοι για σημαντικό αριθμό ασθενειών στους εργαζόμενους.

Ψυχολογικοί, κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες που επικρατούν στο εργασιακό περιβάλλον είναι σημαντικές αιτίες για προβλήματα υγείας -σωματικής και ψυχικής- των εργαζομένων.

Ο ρυθμός εργασίας, οι υπερωρίες, η έλλειψη πληροφόρησης για επικίνδυνες συνθήκες εργασίας, η κοινωνική εκτίμηση της εργασίας, οι εργασιακές σχέσεις, η προστασία της μητρότητας, τα επιδόματα παραγωγικότητας και άλλοι παράγοντες μπορούν να επηρεάσουν άμεσα την ποιότητα της εργασίας.

Β. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι συνθήκες εργασίας στην Ελλάδα έχουν μελετηθεί αποσπασματικά και μέσα από στατιστικές εργατικών ατυχημάτων, επαγγελματικών ασθενειών και προβλημάτων εργασιακών σχέσεων. Εκτός από την ολοκληρωμένη έκθεση του ΔΓΕ (1978) και κάποιες ερευνητικές εργασίες

δεν υπάρχουν ολοκληρωμένες μελέτες εργασιακών χώρων στην Ελλάδα. Τα στατιστικά στοιχεία για εργατικά ατυχήματα από το ΙΚΑ, το Υπουργείο Εργασίας και το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας δεν μας δίνουν τη δυνατότητα για μελέτη των συνθηκών κάτω από τις οποίες έγιναν. Επίσης οι στατιστικές του ΙΚΑ για συντάξεις αναπηρίας λόγω "κοινής νόσου" λόγω εργατικών ατυχημάτων, φυματίωσης και επαγγελματικών ασθενειών παρουσιάζουν πολύ περιορισμένη ανάλυση των αιτιών που προκάλεσαν τις αναπηρίες ή ασθένειες.

Σίγουρα ένα σημαντικό μέρος των παρατηρήσεων των Επιθεωρητών Εργασίας από τις επισκέψεις στους χώρους εργασίας, μια συστηματικότερη ανάλυση των μέχρι σήμερα στατιστικών δεδομένων και μια ευρεία μελέτη σημαντικών κλάδων της βιομηχανίας, της βιοτεχνίας, των υπηρεσιών και της πρωτογενούς παραγωγής, θα αποκάλυπτε αρκετές σκοτεινές πλευρές των συνθηκών εργασίας στον τόπο μας.

Επισκέψεις σε περιορισμένο αριθμό εργοστασίων, ή εργοταξίων μπορεί να δώσουν εσφαλμένες εικόνες. Παρόμοια, μια ξερή αριθμητική ανάλυση των καθημερινών εργατικών ατυχημάτων, χωρίς ανάλυση των αιτών, και σε σύγκριση με στατιστικές από άλλες χώρες, δεν μπορεί να μας δώσει τις διαστάσεις του προβλήματος των συνθηκών εργασίας.

Στον τομέα των εργατικών ατυχημάτων παρά την καταθλιπτική εικόνα που έχει παρουσιασθεί κατά καιρούς σε ορισμένα θανατηφόρα ατυχήματα από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης υπάρχει σαφής μείωση του αριθμού τους, τόσο

για τα συνολικά ατυχήματα που καταγράφει το ΙΚΑ, όσο και για τα σοβαρά εργατικά ατυχήματα του υπουργείου Εργασίας.

Γ. ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Τα εργατικά ατυχήματα στην Ελλάδα καταγράφονται από διαφορετικές υπηρεσίες.

- α) Υπουργείο Εργασίας: από τις αναγγελίες εργατικών ατυχημάτων στις κεντρικές και περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου.
- β) Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ): από τις αναγγελίες στις κεντρικές υπηρεσίες και στο μεγάλο αριθμό υποκαταστημάτων που διαθέτει και,
- γ) Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας που καταρτίζει ξεχωριστούς πίνακες εργατικών ατυχημάτων στα εμπορικά πλοία της χώρας.

Οι διαφορές μεταξύ των στατιστικών του Υπουργείου Εργασίας (ΥΕ) και του ΙΚΑ για τα εργατικά ατυχήματα οφείλονται στα παρακάτω: α) Το ΙΚΑ καταγράφει και τα μικροατυχήματα για να υπάρξει κάλυψη των δαπανών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, β) Στο ΥΕ αναγγέλλονται κατά κανόνα τα σοβαρότερα εργατικά ατυχήματα, γ) το ΙΚΑ διαθέτει σημαντικό αριθμό υποκαταστημάτων σ' όλη τη χώρα ενώ οι υπηρεσίες του ΥΕ βρίσκονται στις πρωτεύουσες νομών και είναι δύσκολο να επικοινωνήσουν με μικρές επιχειρήσεις σε χωριά, δ) στα ατυχήματα του ΙΚΑ περιλαμβάνονται και τα ατυχήματα που συμβαίνουν κατά την μεταφορά του εργαζομένου προς και από την εργασία του ή εξ αιτίας της εργασίας του, ε) Στ' ατυχήματα του ΙΚΑ περιλαμβάνονται όλα τα ατυχήματα που συμβαίνουν σε εργασίες, γεωργικές, κτηνοτροφικές, δασικές, θηρευτι-

κές, αλιευτικές και μεταλλευτικές και (ωτ) στην ασφάλιση του ΙΚΑ υπάγονται υποχρεωτικά όλοι οι εργαζόμενοι που κατά κύριο λόγο προσφέρουν εργασία έναντι αμοιβής (εξαρτημένη εργασία).

Ας αφήσουμε τώρα να μιλήσουν τα νούμερα την δική τους ψυχρή γλώσσα...

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1970 - 1984

(Σύνολο εργατικών ατυχημάτων και θανατηφόρων, που δηλώθηκαν στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων - ΙΚΑ και το Υπουργείο Εργασίας)

Έτη	Σύνολο εργατικών ατυχημ.		Σύνολο θανατηφόρων ατ.	
	Ι.Κ.Α.	Υπ. Εργασίας	Ι.Κ.Α.	Υπ. Εργασίας
1970	44.813	16.128	141	151
1971	46.736	15.626	126	128
1972	48.002	13.659	128	133
1973	47.514	14.160	136	139
1974	44.983	13.277	116	116
1975	44.952	12.128	91	124
1976	44.987	15.071	71	120
1977	46.594	14.467	81	140
1978	47.115	14.779	119	98
1979	46.976	14.559	113	111
1980	44.950	14.676	99	116
1981	45.493	13.512	115	126
1982	41.327	11.673	100	114
1983	38.828	10.686	99	118
1984	38.658	10.637	88	82

ΠΗΓΗ: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ)
Υπουργείο Εργασίας

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1975-1984

(Κατανομή κατά ομάδες ηλικιών, σε απόλυτους αριθμούς και εκατοστιαία αναλογία)

ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	1975		1976		1977		1978		1979		1980		1981		1982		1983		1984	
	Αριθ.	% Αριθ.	Αριθ.	% Αριθ.	Αριθ.	% Αριθ.	Αριθ.	% Αριθ.	Αριθ.	% Αριθ.	Αριθ.	% Αριθ.	Αριθ.	% Αριθ.	Αριθ.	% Αριθ.	Αριθ.	% Αριθ.	Αριθ.	% Αριθ.
Μέχρι 14 ετών	133	0,3	123	0,3	109	0,2	92	0,2	92	0,2	62	0,1	72	0,2	43	0,1	19	—	13	—
15 - 19	6.135	13,8	5.593	12,6	5.740	12,4	4.958	10,5	4.549	9,7	3.888	8,6	3.639	8,0	2.809	6,8	2.193	5,6	1.920	5,0
20 - 24	4.754	10,7	4.743	10,7	4.866	10,5	4.859	10,3	4.557	9,5	4.424	9,9	4.816	10,6	4.498	10,9	1.156	10,7	4.237	11,0
25 - 29	6.402	14,3	6.139	13,8	6.163	13,3	6.438	13,8	6.476	13,8	6.475	14,4	6.828	15,0	6.173	14,9	5.937	15,3	5.932	15,3
30 - 34	4.508	10,4	4.818	10,8	5.132	11,1	5.558	11,8	5.718	12,2	5.504	12,2	5.427	11,9	5.116	12,4	4.884	12,6	5.326	13,8
35 - 39	4.884	10,9	4.618	10,4	4.822	10,4	4.586	9,7	4.766	10,1	4.430	9,9	4.991	11,0	4.736	11,5	4.734	12,2	4.639	12,0
40 - 44	5.006	11,2	5.138	11,5	5.324	11,5	5.468	11,6	5.449	11,6	5.225	11,6	5.020	11,0	4.487	10,9	3.899	10,0	4.079	10,6
45 - 49	5.070	11,4	5.078	11,4	5.537	11,9	5.386	11,4	5.852	12,5	5.425	12,1	5.230	11,5	4.895	11,8	4.535	11,7	4.309	10,9
50 - 54	3.508	7,9	3.993	9,0	4.271	9,2	4.837	10,3	4.950	10,5	5.003	11,1	4.800	10,6	4.516	10,9	4.062	10,5	4.222	11,1
55 - 59	2.660	6,0	2.614	5,9	2.712	5,9	2.958	6,3	2.955	6,3	2.865	6,4	3.159	6,9	2.894	7,0	3.076	7,9	2.973	7,7
60 - 64	1.178	2,6	1.218	2,7	1.245	2,7	1.237	2,6	1.148	2,4	1.075	2,4	1.043	2,3	8.093	2,2	919	2,4	778	2,0
65 & άνω	365	0,8	401	—	435	0,9	421	0,9	342	0,7	389	0,9	311	0,7	267	0,6	414	1,1	230	0,6
αγνώστου ηλ.	349	—	511	0,9	238	—	317	0,7	222	0,5	185	0,4	157	0,3	—	—	—	—	—	—

Εργατικά ατυχήματα - πρόσκαιρης, διαρκούς ή ολικής ανικανότητας - που αναγγέλθηκαν στις υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας, 1975-87, κατά κλάδους οικονομικής δραστηριότητας*

Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	Έτος					
	1975	1976	1977	1978	1979	1980
Βιομηχανίες-βιοτεχνίες	6.494	8.348	7.947	9.168	8.309	8.824
Λατομεία-ορυχεία	941	1.019	812	806	1.021	1.041
Οικοδομικές κατασκευές, δημόσια έργα	2.276	2.942	2.544	1.584	2.432	2.343
Ηλεκτρισμός, φωταέριο, ύδρευση	425	681	975	1.366	798	348
Εμπόριο, ξενοδοχεία, εστιατόρια	315	453	286	424	321	340
Μεταφορές, αποθήκες	825	612	716	909	983	1.121
Υπηρεσίες, τράπεζες, ασφάλειες κ.λ.π.	849	915	1.167	257	695	661
Σύνολο	12.128	15.071	14.467	14.779	14.559	14.676

Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	Έτος						
	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987*
Βιομηχανίες-βιοτεχνίες	8.024	6.977	6.090	6.245	5.526	5.464	5.545
Λατομεία-ορυχεία	507	430	475	415	393	381	—
Οικοδομ. κατασκ., δημόσια έργα	2.094	1.834	1.707	1.618	1.373	1.219	1.059
Ηλεκτρ., φωταέρ., ύδρευση	500	423	405	384	417	336	371
Εμπόριο, ξενοδ., εστιατόρια	578	269	319	343	316	273	293
Μεταφορές, αποθήκες	1.113	949	843	770	818	834	934
Υπηρεσ., τράπεζ., ασφάλειες κ.λ.π.	696	791	847	862	885	772	639
Σύνολο	13.512	11.673	10.686	10.637	9.728	9.279	8.856

Θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα που αναγγέλθηκαν στο Υπουργείο Εργασίας,
κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, 1975-87*

	1975	'76	'77	'78	'79	1980	'81	'82	'83	'84	'85	'86	1987
Βιομηχανίες-βιοτεχνίες	40	40	51	35	33	45	40	36	29	22	30	44	31
Λατομεία-ορυχεία	13	11	5	7	15	8	9	11	4	5	5	5	—
Οικ.δ., δημ. έργα	62	49	61	21	47	41	49	41	61	38	38	43	39
Ηλ., φωτ., ύδρευση	6	3	8	27	6	2	9	6	6	5	6	6	1
Τράπεζες, εμπόριο	2	2	1	8	8	2	6	1	4	3	3	5	4
Μεταφ., αποθήκες	1	12	8	—	2	6	9	7	5	2	4	5	2
Υπηρεσίες	—	3	6	—	—	12	4	12	9	7	3	6	3
Σύνολο	124	120	140	98	111	116	126	114	118	82	89	114	82*

* Για το 1987: 15 εργατικά ατυχήματα συνέβηκαν στον κλάδο γεωργία - κτηνοτροφία - δάση - αλιεία, εκ των οποίων τα 2 ήταν θανατηφόρα. Ο κλάδος λατομεία - ορυχεία δεν περιλαμβάνεται στις στατιστικές βιομηχανίες (15.4.1988).

* Πεπραγμένα περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας, 1975-1986. Υπουργείο Εργασίας, Πεπραγώς 40, 10 182 Αθήνα, Δύση ΕΙ, τμήμα Π.

— Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος (ΕΣΥΕ). Ετήσια Έρευνα Δραστηριότητας των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης, Αθήνα, 1975-86

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1975-1984

(Κατανομή κατά αίτια, σε απόλυτους αριθμούς και εκατοστιαία αναλογία)

ΑΙΤΙΑ	1975		1976		1977		1978		1979		1980		1981		1982		1983		1984	
	Αριθ.	%	Αριθ.	%	Αριθ.	%	Αριθ.	%	Αριθ.	%	Αριθ.	%	Αριθ.	%	Αριθ.	%	Αριθ.	%	Αριθ.	%
Μηχανές	8.364	18,6	8.376	18,6	7.729	16,6	7.801	16,5	8.478	18,0	8.455	18,8	8.520	18,7	6.902	16,7	7.446	19,2	7.209	18,7
Ηλεκτροπληξία	155	0,3	188	0,4	192	0,4	172	0,4	176	0,4	167	0,4	155	0,3	132	0,3	153	0,4	205	0,5
Ανάφλεξη	1.108	2,5	939	2,1	809	1,7	646	1,4	763	1,6	922	2,1	846	1,9	771	1,9	514	1,3	205	0,5
Οδήγηση ομάξ.	1.852	4,1	—	—	—	—	1.796	3,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Εργασία	6.392	14,2	5.130	11,4	4.559	9,8	4.355	9,2	5.173	11,0	4.798	10,7	5.148	11,3	5.271	12,8	3.858	9,9	3.736	9,7
Σιδηροδρομικά	—	—	8	—	27	0,1	—	—	8	—	2	—	—	—	2	—	5	—	58	0,2
Αεροπορικά	—	—	—	—	4	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—
Τροχαία	—	—	1.928	4,3	1.626	3,5	—	—	1.722	3,7	1.325	2,9	1.435	3,2	1.416	3,4	1.512	3,9	1.250	3,2
Μεταφ. με πλωτά	—	—	1	—	35	0,1	—	—	7	—	10	—	6	—	11	—	7	—	40	0,1
Πτώση	19.687	43,8	12.153	27,0	12.459	26,7	13.321	28,3	12.729	27,1	11.642	25,9	11.821	26	11.099	26,9	9.765	25,2	11.104	28,7
Πτώση αντικ.	—	—	8.039	17,9	9.841	21,1	9.174	19,5	8.909	19,0	7.596	16,9	6.963	15,3	6.911	16,7	6.252	16,1	6.789	17,6
Ζέον υγρό	—	—	387	0,9	535	1,2	571	1,2	368	0,8	239	0,5	313	0,7	265	0,6	252	0,7	329	0,9
Είσοδ. ξέν. σώμ.	—	—	5.800	12,9	3.190	6,9	3.750	8,0	4.699	10,0	4.509	10,0	4.568	10,0	3.231	7,8	3.275	8,4	2.764	7,2
Πνιγμός	—	—	7	—	2	—	—	—	2	—	2	—	2	—	2	—	5	—	2	—
Χημική ουσία	—	—	1.134	2,5	1.166	2,5	1.103	2,3	1.388	3,0	1.417	3,2	1.326	2,9	1.160	2,8	1.274	3,3	825	2,1
Άρση θάρους	—	—	694	1,5	719	1,5	658	1,4	629	1,3	571	1,3	491	1,1	583	1,4	546	1,4	323	0,8
Έτερα	7.394	16,5	203	0,5	3.701	7,9	3.769	8,0	1.915	4,1	3.295	7,3	3.899	8,6	3.571	8,7	3.964	10,2	3.801	9,8
ΣΥΝΟΛΑ	44.952	100,0	44.987	—	46.594	—	47.115	—	46.976	—	44.950	—	45.493	—	41.327	—	38.828	—	38.658	100,0

ΠΗΓΗ: Ι.Κ.Α.

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1975-1984

(Κατανομή κατά προσβληθέν μέλος του σώματος σε απόλυτους αριθμούς και σε % αναλογία)

Έτη	Κεφαλή		Οφθαλμοί		Άνω άκρα		Κάτω άκρα		Κορμός		Εσωτ. τραύματα		Διάφορα	
	Αριθ.	%	Αριθ.	%	Αριθ.	%	Αριθ.	%	Αριθ.	%	Αριθ.	%	Αριθ.	%
1975	4.112	9,1	2.142	4,8	22.471	50,0	12.551	27,9	3.586	8,0	64	0,1	26	0,1
1976	4.142	9,2	2.253	5,0	22.327	49,6	12.274	27,3	3.906	8,7	80	0,2	5	—
1977	4.292	9,2	2.085	4,5	22.982	49,3	12.591	27,0	4.400	9,5	50	0,1	194	0,4
1978	4.208	8,9	2.089	4,4	22.824	48,5	13.053	27,7	4.452	9,5	49	0,1	440	1,0
1979	4.216	9,0	2.222	4,7	22.208	47,3	13.710	29,2	4.297	9,1	53	0,1	270	0,6
1980	3.787	8,5	2.300	5,1	21.116	47,0	13.077	29,2	4.554	10,1	59	0,1	57	0,1
1981	3.693	8,1	2.247	4,9	21.722	47,8	13.212	29,1	4.554	10,0	52	0,1	13	—
1982	3.306	8,0	2.087	5,1	19.675	47,6	12.087	29,2	4.047	9,8	48	0,1	77	0,2
1983	3.045	7,9	1.912	4,9	18.009	46,4	11.878	30,6	3.894	10,0	51	0,1	39	0,1
1984	2.946	7,6	1.753	4,6	18.312	47,4	11.332	29,3	4.108	10,6	76	0,2	131	0,3

ΠΗΓΗ: ΙΚΑ

Εργατικά ατυχήματα για τους άμεσα ασφαλισμένους στο ΙΚΑ, κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, 1977-86, και κατά σειρά ανάλογα με τον αριθμό των εργατικών ατυχημάτων.

κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	ΕΤΟΣ									
	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
1. Οικοδομήσεις και δημόσια έργα	9237	9419	10752	10041	8917	7986	7519	7981	7859	7667
2. Κατασκευή μηχανών και μεταφορικών μέσων	6329	4977	4028	5578	5513	4132	3776	3026	3366	3247
3. Κατασκευή προϊόντων εκ μετάλλου, εκτός μηχανών και μεταφορικών μέσων	3573	3339	3052	3162	3304	2851	1895	2473	1779	1439
4. Υφαντικές βιομηχανίες	2997	2854	3021	2897	2764	2307	2310	2054	2198	2467
5. Δημόσιες υπηρεσίες κ.λπ.	2589	2946	2809	2343	3668	4020	2720	3223	3883	4060
6. Βιομηχανίες ξύλου, φελλού, επίπλων	2338	2551	2448	2367	2512	2089	2184	1930	1896	1819
7. Ορυχεία, μεταλλεία, λατομεία, αλυκές	2436	1501	1075	1336	1452	1326	1363	1042	1052	1313
8. Βιομηχανία προϊόντων εκ μη μεταλλικών ορυκτών	2054	2351	2500	2571	2653	2284	2077	1997	1599	1562
9. Μεταφορές	2020	2116	1959	2116	1734	1813	1783	1392	1212	1174
10. Βιομηχανίες ειδών διατροφής, εκτός ποτών	1981	2030	2083	2165	2145	1802	1970	1807	1968	1910
11. Βασικές μεταλλουργικές βιομηχανίες	1615	1914	2159	1945	1270	1344	1240	1628	1585	1244
12. Χημικές βιομηχανίες	1333	897	1444	1019	1436	1525	1133	778	546	495
13. Βιομηχανίες ειδών ένδυσης	982	1155	1146	868	1005	974	1029	1025	1016	805
14. Βιομηχ. προϊόντων ελαστικού και πλαστικής ύλης	951	1146	905	877	844	673	711	782	806	726
15. Εμπόριο (λιαν. & χονδρικό)	941	1164	855	952	1050	1025	1050	1172	1106	1210
16. Βιομηχανίες ποτών	727	630	584	548	556	508	449	397	415	442
17. Βιομηχανίες χάρτου	673	554	604	581	628	462	490	472	422	451
18. Ξενοδοχ.-εστιατόρια	468	461	480	410	489	490	391	332	518	540
19. Καπνοβιομηχανίες	338	387	358	289	453	340	357	414	369	320
20. Γεωργία, κτηνοτροφία, δασοπονία, θήρα, αλιεία	559	580	514	472	604	750	791	958	574	510

(και ακολουθούν: εκτυπώσεις, βιομηχανία δέρματος, βιομηχανίες παραγώγων πετρελαίου και άνθρακα, παραγωγής και διανομής ηλεκτρικού ρεύματος, επικοινωνίες, τράπεζες, προσωπικές υπηρεσίες κ.λπ. με αριθμό εργατικών ατυχημάτων μικρότερο από 200)

1983: ατυχήματα σε εργαζόμενους, μη θανατηφόρα και θανατηφόρα, που συνέβησαν
επί εμπορικών πλοίων και στις περιοχές των λιμενικών αρχών

<i>α. εργατικά ατυχήματα στο πλοίο</i>	<i>μη θανατηφόρα</i>	<i>θανατηφόρα</i>
σύνολο	176	66
θλάσεις, διαστρέμματα, κατάγματα	155	
εγκαύματα, ζεματισμοί	9	
ακροτηριασμοί	6	
εγκεφαλική διάσειση	—	
νόσος ούτων	1	
λοιπά, πλην θανάτων	5	
θάνατος εκ πνιγμού		27
θάνατος εξ άλλης αιτίας και εξοφάνισεις		39
<i>β. εργατικά ατυχήματα στις περιοχές των λιμενικών αρχών</i>		
περιοχή λιμένων	6	5
τεχνικές εγκαταστάσεις λιμένας	2	
νόπη/γεία	3	1
θαλασ. περιοχή ακτής	2	54
σύνολο	13	60
γενικό σύνολο:	189	126 315

Ατυχήματα (συνέχεια)

Ατυχήματα όπου συνέβησαν	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983
<i>μη θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα σε εμπορικά πλοία και σε περιοχές των λιμενικών αρχών</i>										
εργ. ατυχ. πλοίο	153	226	254	220	162	145	140	184	256*	176
περιοχές λιμενικών αρχών	69	87	45	37	27	62	29	12	13	13
σύνολο	222	313	299	257	189	207	169	196	269	189
<i>θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα</i>										
Ατυχήματα κατά σημείο όπου συνέβησαν	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983
εργατ. ατυχήμ. συνέβησαν στο πλοίο	75	94	85	92	176	153	93	148	82	66
περιοχές λιμενικών αρχών	73	101	102	67	59	34	79	91	61	60
σύνολο	148	195	187	159	235	187	172	239	143	126

* Προκαταρκτικά στοιχεία για θανατηφόρα και αυτοκτονίες - εξαφανίσεις σε ελληνόκτητα πλοία ανακοινώθηκαν από την ΕΠΝ για το 1986: θανατηφόρα 135, αυτοκτονίες και εξαφανίσεις 21. (Εφημερίδες 21. (Εφημερίδες 16.4.1988).

ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1970-1984

(Αριθμός αμέσως ασφαλισμένων - σύνολο ασφαλισμένων - ημέρες επιδότησης - ημέρες επιδότησης - ημερές δώρου - σύνολο ημερών επιδότησης - ημερήσιο κόστος επιδότησης - κόστος κατά κεφαλή αμέσως ασφαλισμένου - αναλογία ατυχημάτων επί των ασφαλισμένων)

Έτη	Ασφαλισμένοι		Εργατικά ατυχήματα		Ημέρες δώρου	Σύνολο ημερών επιδότησης	Δαπάνη επιδότησης	Ημερήσιο κόστος επιδότησης	Κόστος Ατυχήμ. κατά κεφαλή επί των αμέσως ασφαλισμένων	
	αμέσως	σύνολο	ατυχήματα	Εργατικά ατυχήματα						
1970	964.018	2.552.500	44.813	924.549	61.306	985.855	60.443.000	61,3	62,7	4,64
1971	973.500	2.654.228	46.736	961.223	60.240	1.024.463	64.439.000	62,9	66,2	4,80
1972	1.019.791	2.773.125	48.002	990.342	67.225	1.057.567	67.050.000	63,4	65,7	4,70
1973	1.056.712	2.870.294	47.514	980.893	54.633	1.035.526	68.862.000	66,5	65,1	4,50
1974	1.103.905	2.988.540	44.983	928.056	62.881	990.937	83.932.000	84,7	76,0	4,07
1975	1.141.004	3.086.222	44.952	922.417	57.227	984.644	92.109.000	93,5	80,7	3,94
1976	1.176.000	3.177.000	44.987	975.255	62.256	1.037.513	173.043.866	166,8	147,0	3,82
1977	1.222.000	3.269.000	46.594	974.323	60.137	1.034.460	255.665.630	247,1	209,0	3,81
1978	1.280.000	3.414.000	47.115	1.007.709	70.067	1.007.776	360.326.847	334,3	282,0	3,68
1979	1.356.000	3.669.000	46.976	954.688	58.069	1.012.757	406.376.665	401,3	300,0	3,46
1980	1.431.000	3.914.000	44.950	926.648	55.367	982.015	464.459.576	473,0	324,6	3,14
1981	1.508.000	4.133.000	45.493	927.270	61.620	988.890	585.811.095	592,4	388,5	3,02
1982	1.546.000	4.309.000	41.327	854.361	57.905	912.266	714.951.366	783,7	462,4	2,67
1983	1.589.112	4.528.689	38.828	803.979	53.096	857.075	813.025.219	948,6	511,6	2,44
1984	1.646.000	4.718.000	38.658	803.153	58.298	861.451	994.962.356	1.155	604,5	2,35

ΠΗΓΗ: Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ)

Εργαστικά ατυχήματα σε διάφορες χώρες:
 Ειδικά στους κλάδους της βιομηχανίας και στις οικοδομικές-δημόσια έργα, για το 1984
 ή όπος υποσημειώνεται, και δείκτες ανά 1.000 εργαζόμενους στους δύο αυτούς κλάδους.

Χώρα	εργαστικά ατυχήματα βιομηχανίας (χιλιάδες)	απασχολούμενοι μασοί στη βιομηχανία (χιλιάδες)	δείκτης ανά 1.000 εργαζόμενους	εργ. ατυχήματα στις οικοδομικές & δημόσια έργα (χιλιάδες)	απασχολούμενοι δείκτης ανά 1.000 εργαζόμενους & δ. έργα (χιλιάδες)
Αυστρία	73,4	956,2	76,7	32,5	282,5
Γιουγκοσλαβία	154,6 (1981)	2.209,6	69,9	45,0 (1981)	689,2
Γαλλία	449,0 (1982)	4.992,0	89,9	229,4 (1982)	1.579,0
Δανία	21,6	522,5	41,3	5,6	179,2
Δ. Γερμανία	856,4 (1981)	8.448,0	101,3	297,2 (1981)	1.960,0
Ελβετία	111,0	940,5	118,0	89,6	221,6
Ελλάδα	19,3 (ΙΚΑ)	723,4	26,7	7,9 (ΙΚΑ)	283,9
Η.Π.Α.	874,4	22.662,0	38,5	259,5	7.573,0
Ισπανία	200,2	2.862,1	69,9	60,7	1.138,2
Μ. Βρετανία	133,3 (1982)	5.358,3	24,8	41,1 (1982)	1.645,1
Ολλανδία	23,1	993,4	23,3	12,8	385,7
Ουγγαρία	34,8	1.544,6	22,5	6,6	363,2
Πολωνία	93,9	4.326,6	21,7	24,5	1.243,3
Πορτογαλία	114,6 (1985)	1.053,2	108,8	41,2 (1985)	359,6
Σουηδία	39,0 (1983)	953,0	40,9	12,3 (1983)	260,0
Τσεχοσλοβακία	64,6	2.574,0	25,0	14,8	629,0

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Αριθμός εργατικών ατυχημάτων κατά ομάδα ηλικιών

Για την περίοδο 1970-86 οι στατιστικές δείχνουν ότι: στις ηλικίες 15-19 συμβαίνουν, κατά μέσο όρο, 10-5% των ατυχημάτων με σημαντική μείωση τα τελευταία χρόνια, στις ηλικίες 20-24, συμβαίνουν 10-9% και τα τελευταία χρόνια υπάρχει στασιμότητα, στις ηλικίες 25-29 συμβαίνουν τα περισσότερα εργατ. ατυχήματα σε ποσοστό 15-14%, υπάρχει στασιμότητα ως προς τον αριθμό των ατυχημάτων αλλά το γενικό σύνολο έχει μειωθεί αρκετά κατά τα τελευταία χρόνια.

Στις ηλικίες 30-34, 35-39, 40-44, 45-49 και 50-54 συμβαίνουν περίπου ίσος αριθμός εργατ. ατυχημάτων 11-10%. Ο αριθμός ατυχημάτων στις ηλικίες αυτές έχει μειωθεί σχετικά, σε μικρότερο όμως βαθμό απ'ότι το σύνολο των εργατικών ατυχημάτων.

Αριθμός εργατικών ατυχημάτων κατά είδος ατυχήματος

Για την περίοδο 1970-86 οι στατιστικές για τους ασφαλισμένους στο ΙΚΑ δείχνουν ότι 24-14 χιλιάδες των εργατ. ατυχημάτων αφορούσαν τραύματα (δηλ. 50-35%), 12-8 χιλιάδες αφορούσαν περιπτώσεις σύνθλιψης-θλάσης (25-20%), 5-3 χιλιάδες απλά κατάγματα (11-8%), 3-2

χιλιάδες εγκαύματα (7-5%). 1-1,5% χιλιάδες εξαρθρώματα-διαστρέματα (2,2-1,8%), και ακολουθούσαν με λιγώτερο από 1000-50 ατυχήματα: ξένα σώματα, επιλεγμένα κατάγματα, διασεισεις, απώλεια μέλους, ρήξη μυών, κήλη, δηλητηριάσεις από αέρια κ.α. , και θανατηφόρα ατυχήματα.

Εργατικά ατυχήματα κατά αιτία ατυχήματος

Στην περίοδο 1970-86 οι κυριώτερες αιτίες πρόκλησης εργατικού ατυχήματος ήταν:

- α) πτώσεις: 16-10 χιλιάδες ατυχημάτων οφείλονταν σε πτώσεις των εργαζομένων (40-25%). Συνήθως μεγάλο ποσοστό ατυχημάτων από πτώσεις συμβαίνουν στις οικοδομικές εργασίες και τα δημόσια έργα.
- β) από πτώση αντικειμένων: 9-7 χιλιάδες (20-18%).
- γ) από μηχανές: 8-6 χιλιάδες (17-15%).
- δ) από εργαλεία: 6-3,5 χιλιάδες (15-9%)
- ε) από είσοδο ξένου σώματος: 4,5-1,5 χιλιάδες (10-4%)
- στ) από οδήγηση αμαξών: 1800-1000 (5-2,5%)
- ζ) από χημικές ουσίες 1400-800 (3,8-2%).

Ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά τα ατυχήματα που έχουν σαν αιτία τις ηλεκτροπληξίες, αναφλέξεις, εγκαύματα από ζεστό νερό, άρση βάρους και διάφορες άλλες αιτίες. Εκτός από τις πτώσεις, υπάρχει σημαντική μείωση των άλλων αιτίων ατυχημάτων κατά τα τελευταία χρόνια.

Εργατικά ατυχήματα σε σχέση με το μέλος του σώματος που έπαθε τη βλάβη.

Από τα στατιστικά στοιχεία του ΙΚΑ της περιόδου 1970-86, τα μέλη του σώματος των εργαζομένων που έπα-

θαν βλάβη ήταν:

- α) άνω άκρα : 49-45% των εργατικών ατυχημάτων
 - β) κάτω άκρα: 29-27%
 - γ) διάφορα μέλη 11-8%
 - δ) κεφάλι 9-8%
 - ε) μάτια 5-8%
- στ) εσωτερικά τραύματα : 0,4 - 0,1%

Με τα στατιστικά αυτά στοιχεία, θα μπορούσε κανείς να θέσει τις προτεραιότητες για τη πρόληψη των εργατ. ατυχημάτων στους χώρους εργασίας στην Ελλάδα.

Τ Ο Π Ρ Ο Β Λ Η Μ Α Σ Τ Ο Ν Ο Μ Ο Α Χ Α Ϊ Α Σ

Στην ευρύτερη περιφέρεια της Πελοποννήσου (εκτός Κορινθίας), αλλά περιλαμβάνει την Αιτωλοακαρνανία, Ζάκυνθο, Κεφαλληνία, συνέβησαν το 1981, 3.647 εργατικά ατυχήματα ή 8,01% του συνόλου της χώρας, κατά δε το 1987, 2.837 ατυχήματα ή 7.75% του συνόλου της χώρας.

Τα λιγώτερα εργατικά ατυχήματα ανά 100 εργαζόμενους έχει ο Ν.Αχαΐας, κάτω του εθνικού μέσου όρου, τα περισσότερα έχει ο Ν.Μεσσηνίας και συνολικά η περιφέρεια έχει περίπου 10% παραπάνω ατυχήματα από τον εθνικό μέσο όρο, που για το 1987 είναι 2,10 ατυχήματα ανά 100 εργαζόμενους.

Στο Ν.Αχαΐας την τελευταία επταετία συμβαίνουν κατά έτος περίπου 760 εργατικά ατυχήματα (1985:866, 1988:665) εκ των οποίων τα δύο θανατηφόρα (βλ.πίνακα I). Από την ανάλυση των εργατικών ατυχημάτων του 1988 (βλ.Πιν.II) προκύπτουν τα εξής στοιχεία:

- Εξωτερικά τραύματα είναι το μεγαλύτερο ποσοστό τους· συχνότερα προβάλλονται τα άνω άκρα (49,92%) και ακολουθούν τα κάτω άκρα (25,71%).
- Τα μισά ατυχήματα συμβαίνουν σε βιομηχανικές δραστηριότητες και ακολουθούν τα δομικά έργα (21,8%).
- Κύρια αιτία των ατυχημάτων είναι οι πτώσεις αντικειμένων (39,8%) ή εργαζομένων (30,1%) και ακολουθεί ο χειρισμός μηχανών (18,1%) και,
- Οι ομάδες ηλικιών 25-29 και 30-34 παρουσιάζουν το μεγαλύτερο αριθμό εργατικών ατυχημάτων (15,3% και 14% αντιστοίχως).

Στην ευρύτερη περιφέρεια έχουμε (βλ.πίνακα III)

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι
Νομός Αχαΐας: Εργατικά Ατυχήματα Αφωλιωμένων στο Ι.Κ.Α., 1982-1988

Έτος	Κεντρικό Υπ/μα ΙΚΑ Πατρών	Τοπικό Υπ/μα ΙΚΑ Άνω Πό- λης Πατρών	Τοπικό Υπ/μα ΙΚΑ Αγ. Αλε- ξίου Πατρών	Υπ/μα ΙΚΑ Αιγίου	Παρήρτημα ΙΚΑ Κάτω Αχαΐας	ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ Ν. ΑΧΑΪΑΣ	ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ
1982	334	177	—	172	8	691	2 (α)
1983	272	185	133	185	15	790	2 (β)
1984	304	170	109	203	26	812	3 (γ)
1985	283	177	146	240	20	866	4 (δ)
1986	247	133	111	212	24	727	4 (ε)
1987	246	151	166	181	23	767	1 (στ)
1988	267	121	103	157	17	665	1 (ζ)

- (α) : διπλό θανατηφόρο εργ. ατύχημα κατά τη συγκόλληση δεξ. καυσίμων
 (β) : ένα από πτώση σε οικοδομή, ένα τροχαίο εργατικό
 (γ) : ένα από πτώση σε οικοδομή, δύο τροχαία εργ. ατυχήματα
 (δ) : δύο θαν. ηλεκτροπληξίες, διπλό θαν. από έκρηξη-πυρκαϊά [+14 τροχαία]
 (ε) : ένα από έκρηξη-πυρκαϊά, μία ηλεκτροπληξία, ένα τροχαίο εργατικό, ένα σε διαν.
 κάθε μόλος οικογ. [+2 τροχαία]
 (στ) : μία πτώση από σκαλωσιά [+3 τροχαία]
 (ζ) : μία πτώση από πρώτο όροφο οικοδ. [+10 τροχαία]

Σύνθεση: Ν.Σ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ

Νόμος Αχαΐας: Εργαστικά Ατυχήματα Ασφαλισμένων στο Ι.Κ.Α., ανά Κλάδο Δραστηριότητας και ανά Βλαβέν Μέρος Σώματος, 1988

Κλάδος *	Περιπτώσεις Τραυματισμ. Χεριών	Τραυματισμός Ποδιών	Κακώσ. Κεφαλιού	Τραύματα Οφθαλμών	Κακώσεις Κορμού	Λοιπά	ΣΥΝΟΛΟ	Ποσοστό % του συνόλου
Βιομηχανία	192	73	27	17	21	9	339	50,98
Βιοτεχνία	35	7	3	1	3	2	51	7,67
Εμπόριο	22	10	4	1	4	1	42	6,32
Δομικά έργα	51	49	20	8	14	3	145	21,80
Υπηρεσ. κλπ.	32	32	10	1	9	4	88	13,23
ΣΥΝΟΛΟ	332	171	64	28	51	19	665	100,0
Ποσοστό % του συνόλου	49,92	25,71	9,62	4,21	7,67	2,86	100,0	

* Η διάκριση των κλάδων είναι "άτυπη".

Σύνθεση: Ν.Σ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙΙ
Ευρύτερη Περιφέρεια: Σύνολο Εργατικών Ατυχημάτων και Σύγκριση μ'όλη τη Χώρα, 1981-87

Σύνολο Εργατικών Ατυχημάτων Ασφαλισμένων στο Ι.Κ.Α.						
Ετος	Ν. Αχαΐας, Ηλείας, Αιτ/νίας, Ζακύνθ. Κεφαλληνίας	Νομός Μεσσηνίας	Ν. Αρκαδίας, Λακωνίας, & Αργολίδος	Σύνολο Ευρύ-τερης Περιφέρειας 1,2,3	Σύνολο Ελλάδας	Εργατ. Ατυχήματα της ευρ.περιφέρ. σε % της Χώρας
1981	2679 (1)	608 (2)	360 (3)	3647	45493	8,01
1982	1903	477	411	2791	41327	6,75
1983	1842	475	520	2837	38828	7,30
1984	2060	544	570	3174	38658	8,21
1985	1910	485	656	3051	38836	7,85
1986	1840	476	623	2939	36913	7,96
1987	1749	540	548	2837	36590	7,75

Περιφερειακά Υπ/ματα: (1) ΙΚΑ Πατρών, (2) ΙΚΑ Καλαμάτας, (3) ΙΚΑ Τρίπολης

Σύνθεση: Ν.Σ.

ΠΙΝΑΚΑΣ IV
Νομός Αχαΐας, Περιφερ. Υπ/ματα ΙΚΑ: Εργατικά ατυχήματα ανά 100 ασφαλισμένους και Ημέρες
Επιδότισης ανά Εργ. Ατύχημα (έτος αναφοράς 1983)

Υποκαταστήματα I.K.A.	Περιπτώσεις Εργατικών Ατυχημάτων	Επιδόμ. Εργ. Ατυχ. Ημέρες	Ημέρες Δώρου	Αμέσως Ασφαλισμένοι	Εργ. ατυχ. /100 ασφα- λισμένους	Ημέρες Επιδότισης / εργατικό ατύχημα
N. Αχαΐας	790	18396	1034	41157	1,92	23,28
<u>Περ. Υπ/μα Πα- τρών</u>						
N. Αχαΐας, Αι- τωλ/νίας, Η- λείας, Ζακύνθ. και Κεφαλλην.	1842	34525	1862	74123	2,48	18,74
<u>Περ. Υπ/μα Κα- λαμάτας</u>						
N. Μεσσηνίας	475	9609	547	12834	3,70	20,23
<u>Περ. Υπ/μα Τρι- πόλης</u>						
N. Αρκαδίας, Λακωνίας, και Αργολίδας	520	17751	853	16997	3,05	34,13
Σύνολο Ελλάδος	38828	803979	53096	1589112	2,44	20,70

Σύνθεση: Ν.Σ.

1749 εργατικά ατυχήματα στους Ν.Αχαΐας, Ηλείας, Αιτ/νίας, Ζακύνθου και Κεφαλληνίας, 540 στο Ν.Μεσσηνίας και 548 στους Νομούς Αρκαδίας, Λακωνίας και Αργολίδος. Δηλαδή στην ευρύτερη περιφέρεια συνέβησαν 2.837 ατυχήματα σε σχέση με το σύνολο της χώρας (36.590) όπως είπαμε και παραπάνω, αντιπροσωπεύουν το 7,75% (δυσμενέστερο έτος 1984 8,21% του συνόλου. Υπάρχει δηλαδή μια τάση μείωσης. Από την άποψη των συνολικών ημερών επιδότσης ανά εργατικό ατύχημα την πρώτη θέση καταλαμβάνουν οι Ν. Αρκαδίας, Λακωνίας και Αργολίδας (34,13 ημέρες ανά ατύχημα), αρκετά δηλ. πάνω από το Ν.Αχαΐας (23,28) και τον μέσο όρο της Χώρας (20,70).

Από την αξιολόγηση των διαθέσιμων στοιχείων των εργατικών ατυχημάτων (τύπος ή κατηγορία, παράγοντας, φύση ατυχήματος και βλαβέν μέρος του σώματος) προκύπτει ότι σε μεγάλο ποσοστό μπορούν να προληφθούν με βελτιώσεις στο τεχνολογικό και οργανωτικό περιβάλλον στους χώρους εργασίας. Η ποιότητα του εξοπλισμού (βιομηχανικών εγκαταστάσεων ή εργοταξίων), η διάταξή του και η οργάνωση της παραγωγής (υλικά-μηχανήματα-διακινήσεις-προσωπικό-αναμονές-κατασκευές-υπηρεσίες) είμαι πρωταρχικά υπεύθυνα για τα ατυχήματα.

Σ'αυτή την περίπτωση το πρόβλημα είναι τεχνικό και νομικό-θεσμικού πλαισίου-για την ασφάλεια.

Η χαμηλή τεχνική εκπαίδευση των εργαζομένων, η έλλειψη ενημέρωσης και οι κοινωνικές συνθήκες και σχέσεις εργασίας, συστήνουν την πρόκληση ατυχημάτων. Σ'αυτήν την περίπτωση το πρόβλημα είναι ευρύτερης συνειδητοποίησης των κινδύνων και κοινωνικά.

Τ Ι Π Ρ Ε Π Ε Ι Ν Α Γ Ι Ν Ε Ι

Στη χώρα μας η διεθνής τάση για "εξανθρωπισμό της εργασίας" άργησε να βρει έδαφος και οι σχετικές δραστηριότητες δεν σημείωσαν την αναμενόμενη πρόοδο, παρά την ύπαρξη υποδείξεων και πρωτοβουλιών (Έκθεση Μπλανσάρ- Δ.Γ.Ε. 1978, Σχέδια Νόμων 25-4-75 και 3-5-79, κ.λ.π.). Κατ'αυτόν τον τρόπο, φθάνουμε στην υποβολή (4-4-85) και τελικά στην ψήφιση από τη Βουλή του Νόμου 1568/85 "Για την Υγιεινή και Ασφάλεια των εργαζομένων" που αποτελεί Νόμο-Πλαίσιο για το εργασιακό περιβάλλον. Με τον παραπάνω Νόμο επιχειρείται μια βαθιά τομή και καθιερώνονται κριτήρια αντιμετώπισης των συνθηκών εργασίας με περισσότερη συνέπεια και πληρότητα. Πιο συγκεκριμένα ο Νόμος 1568/85 (βλ.πίνακα) προβλέπει για όλους τους κλάδους και δραστηριότητες:

- όργανα βελτίωσης των συνθηκών εργασίας σε επίπεδο επιχειρήσεων (επιλογή επιτροπής υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων (ΕΥΑΕ), απασχόληση τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας).
- όργανα βελτίωσης των συνθηκών εργασίας σε κρατικό επίπεδο (συμβούλιο υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, νομαρχιακές επιτροπές υγιεινής και ασφαλ.).
- Καθιέρωση κριτηρίων διαμόρφωσης των χώρων και θέσεων εργασίας,
- Πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου από μηχανές.
- Προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες, και,
- επαναπροσδιορισμό των υποχρεώσεων και ευθυνών των εργοδοτών.

Π Ι Ν Α Κ Α Σ

ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Νόμος 1568/11-10-1985 (ΦΕΚ 177Α/18-10-1985)

Α. ΟΡΓΑΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Επιτροπή
Υγιεινής-
Ασφάλειας

Τεχνικός Ασφάλειας

Γιατρός Εργασίας

αρμοδιότητες
αριθμός αντι-
προσώπων
εκλογή μελών,
προστασία
ρόλος συμβου-
λίων εργαζο-
μένων (άρθρα
12+13 Ν. 1767
/88, ΦΕΚ 63Α/
6-4-88)

-- προσόντα (Π.Δ.
294/88)
-- συμβουλευτικές αρ-
μοδιότητες
-- επίβλεψη συνθηκών
εργασίας

-- προσόντα
-- συμβουλευτικές αρ-
μοδιότητες
-- επίβλεψη της υγείας
των εργαζομένων
-- ειδικότητα (Π.Δ.
213/86 και 132/87).

-- χρονικά όρια απασχόλησης Τεχνικού Ασφάλειας
και Γιατρού Εργασίας (Π.Δ. 294/88, ΦΕΚ
138Α/21-6-88).

συνεργασία Επιτροπής Υγιεινής - Ασφάλειας, Τεχνικού Ασφάλειας
και Γιατρού Εργασίας

επιμόρφωση μελών Επιτροπής, Τεχνικού και Γιατρού
εφαρμογή των παραπάνω (1-1-1986) σε επιχειρήσεις με 150 εργα-
ζομένους και άνω (σταδιακή επέκταση και προς τα κάτω με Π.Δ.
που θα εκδοθούν).

εκλογή Ε.Υ.Α.Ε. για οικοδομικά έργα άνω των 100 εργαζομένων
(Π.Δ. 315/87 - ΦΕΚ 149Α/25-8-87).

επέκταση εφαρμογής και στο Δημόσιο, ΝΠΔΔ και ΟΤΑ με Απόφ.
88555/3293/88 (ΦΕΚ 721Β/4-10-88).

Β. ΟΡΓΑΝΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας
της Εργασίας στο Α.Σ.Ε.

Νομαρχιακές Επιτροπές
Υγιεινής και Ασφάλειας

σύνθεση (συμμετοχή και Φορέων)
αρμοδιότητες

-- σύνθεση
-- αρμοδιότητες

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ - ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Γ.

τιριολογικές απαιτήσεις

σχεδιασμός χώρων εργασίας
(έκδοση Π.Δ.)
σχέδια διαφυγής-διάσωσης
συντήρηση-έλεγχος
διατήρηση θέσεων εργασίας
και διαδρόμων κυκλοφορίας
κριτήρια διαμόρφωσης των
χώρων και θέσεων εργασίας
(αερισμός, θερμοκρασία,
φωτισμός)

Ε.

Δ.

Πρόληψη του επαγγελματικού
κινδύνου από μηχανές

-- υποχρεώσεις κατασκευαστών,
εισαγωγέων και προμηθευτών
μηχανών, κλπ.
-- προστασία από μηχανικούς
και ηλεκτρικούς κινδύνους

Ε.

Προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς
και βιολογικούς παράγοντες

Υποχρεώσεις εργοδοτών, παρασκευαστών, εισαγωγέων και προμη-
θευτών

Μέτρα προστασίας των εργαζομένων που εκτίθενται σε παράγον-
τες (έλεγχος συγκεντρώσεων, αντικατάσταση υλικών, ενημέρωση,
κλπ.)

Ιατρικός έλεγχος των εργαζομένων

Ειδική πληροφόρηση εργαζομένων που εκτίθενται σε παράγοντες.

ΕΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Προεδρικά Διατάγματα θα καθορισθούν (εντός 6μήνου):

οριακές τιμές έκθεσης των εργαζομένων (Π.Δ. 307/1986 - ΦΕΚ
135Α/29-8-1986, Π.Δ. 94/87 - ΦΕΚ 54Α/22-4-87, Π.Δ. 70α/88 -
ΦΕΚ 31Α/17-2-88).

η περιοδικότητα ελέγχων, μετρήσεων και δειγματοληψιών

η ελάχιστη συχνότητα εκτέλεσης κλινικών ή παρακλινικών εξετά-
σεων

η λήψη μέτρων προσωρινής ή οριστικής έκθεσης πάνω από τις
οριακές τιμές των βιολογικών δεικτών

ο τρόπος τήρησης και ενημέρωσης: καταλόγου εργαζομένων που
εκτίθενται σε παράγοντες, βιβλίου αποτελεσμάτων των ελέγχων
και ιατρικών ατομικών φακέλλων.

ΣΤ.

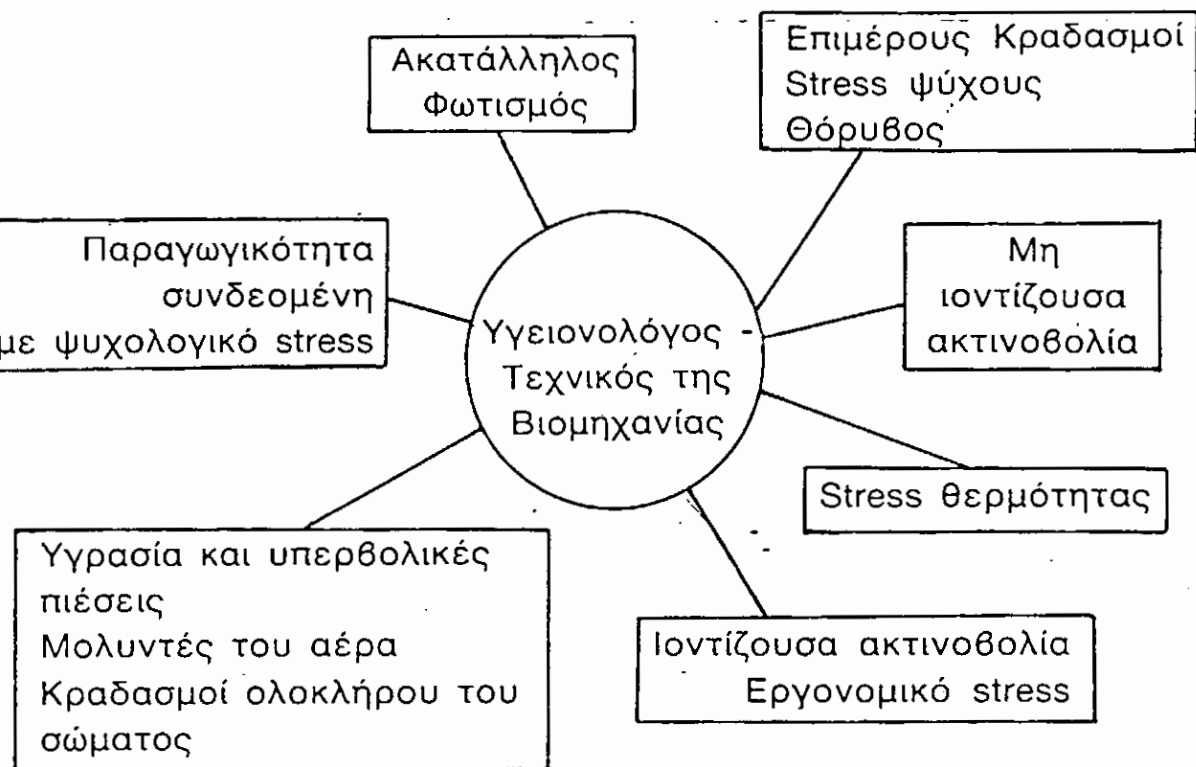
ΣΤ.

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

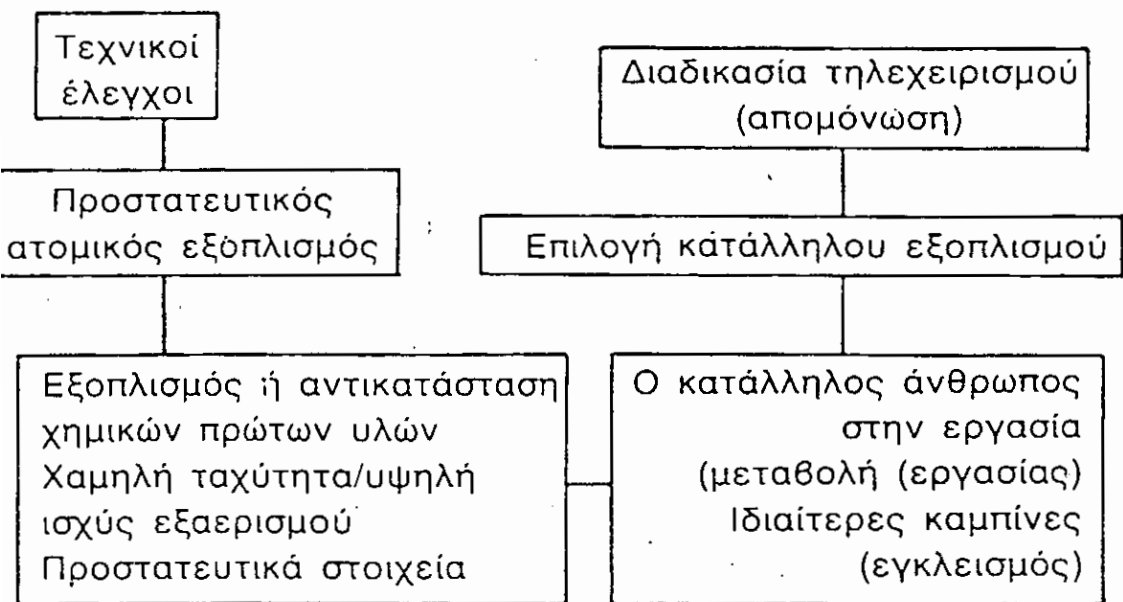
όργανα ελέγχου (Τεχνικοί Επιθεωρητές Υπουργείου Εργασίας)
παροχή στοιχείων - εχεμύθεια οργάνων
γενικές υποχρεώσεις εργοδοτών - εργαζομένων
διοικητικές κυρώσεις (πρόστιμα, ποινές, κλπ., άρθρο 22 παρ. 5
του Νόμου 1682/1987 - ΦΕΚ 14Α/16-2-1987, άρθρο 19 παρ. 9 Ν.
1767/88).
ποινικές κυρώσεις
εξουσιοδοτική διάταξη (για έκδοση Π.Δ.)

Βλέπε εγκύκλιο αριθμ. 32445/30-12-1985 του Υπουργείου Εργασίας
για την εφαρμογή του Νόμου 1568/1985 και επίσης, την "Επιθεώ-
ρηση Εργατικού Δικαίου", τεύχος 1/1986, με "αφιέρωμα στον Νόμο
1568/1985 για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων" και
την "Συνδικαλιστική Επιθεώρηση", τεύχος 18, Ιούνιος 1986, σελ.
30-54.

Τ. Ε. Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

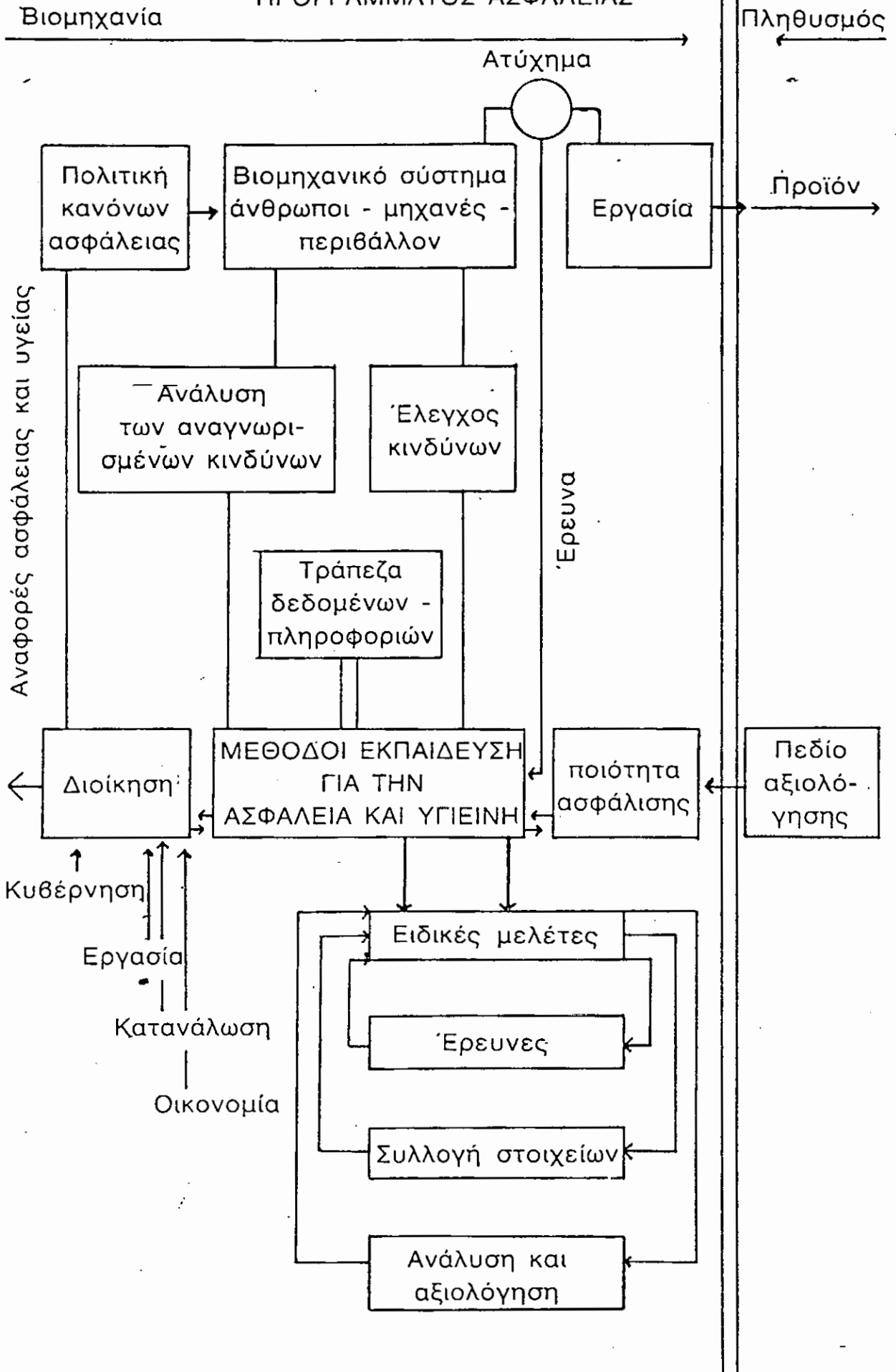

Παράγοντες τους οποίους πρέπει να προλαμβάνει και ελέγχει ο Υγειονολόγος - Τεχνικός της Βιομηχανίας.

Τεχνικοί έλεγχοι με τους οποίους πρέπει να είναι εξοικειωμένος ο Τεχνικός Ασφάλειας.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΕΝΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Το νομοθετικό έργο δεν αποτελεί παρά το "κλειδί" για να δημιουργηθεί και στη χώρα μας μια συνολική πρακτική επιστημονικού χαρακτήρα, αξιόπιστη έγκυρη και ικανή να ευαισθητοποιήσει και να προσανατολίσει σωστά τους εργαζόμενους, εργοδότες και επιστήμονες (τεχνικούς και γιατρούς). Κάθε αφγοπορία αξιοποίησης και διεύρυνσης του πλαισίου θα παρατείνει τη σχετική μας καθυστέρηση στο πεδίο της ποιότητας της εργασιακής ζωής.

Μοχλός για τις πρωτοβουλίες γύρω από την υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία είναι η ενιαία δράση των οργάνων της Πολιτείας, των Αντιπροσώπων των εργαζομένων και των Εμπειρογνομώνων σε θέματα ασφάλειας και επαγγελματικής υγείας. Οι υπόχρεες επιχειρήσεις στην περιφέρεια μας έχουν ορίσει τεχνικούς ασφαλείας και γιατρούς εργασίας, το Υπ.Εργασίας πραγματοποίησε επιμορφωτικά για ΤΑ.ΓΕ και εργαζόμενους κι απομένει η ολοκλήρωση επιτροπών υγιεινής και ασφάλειας, που είναι δικαίωμα των εργαζομένων και η μη άσκησή του στο ήμισυ σχεδόν των επιχειρήσεων ακόμη ενέχει μια αντίφαση ως προς τις προτεραιότητες. Ο ρόλος των Ε.Υ.Α.Ε. μπορεί να ενισχυθεί και από τις δυνατότητες των Συμβουλίων Εργαζομένων (Ν.1767/88) για κατάρτιση ειδικών κανονισμών σε επίπεδο επιχειρήσεων, προγραμματισμό εκπαίδευσης και ετήσιο σχεδιασμό επενδύσεων για μέτρα υγιεινής και ασφάλειας (προφυλακτικά συστήματα, προστατευτικά μέσα, βελτιστοποίηση παραγωγικής διαδικασίας κλπ.).

Το πιο σημαντικό θέμα για τους Έλληνες εργαζόμενους, φαίνεται να είναι το τεχνικό μέρος των θεμάτων υγιεινής και ασφάλειας των χώρων εργασίας και ο ρόλος της

επιτροπής υγιεινής και ασφάλειας. Εάν τα επιχειρήματα για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας δημιουργήσουν αντιθέσεις με τους ρυθμούς εργασίας, τα επιδόματα και τις συνθήκες των ίδιων των εργαζομένων ασφαλώς τα μέτρα δεν θα τύχουν ευνοϊκής αποδοχής από τους εργαζομένους. Ένας άλλος φόβος των εργαζομένων είναι ότι, η συμμετοχή τους θα "νομιμοποιήσει" ορισμένες ενέργειες της διοίκησης, και θα τους κάνει συνυπεύθυνους για μελλοντικά εργατικά ατυχήματα και ελλείψεις προληπτικών μέτρων. Είναι προφανές λοιπόν ότι απαιτείται συholική αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου έτσι ώστε οι αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των εργαζομένων μέσα από νέους θεσμούς να βοηθήσουν για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

Δοκιμάζοντας να επιχειρηματολογήσουμε υπέρ της συμμετοχής των εργαζομένων σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας θα λέγαμε:

α) Οι εργαζόμενοι μπορούν να συνεισφέρουν στην πρόληψη των βιομηχανικών ατυχημάτων με το να προσέχουν στα επικίνδυνα σημεία και να προειδοποιούν για επερχόμενους κινδύνους.

β) Μια διεύρυνση της συμμετοχής θα έκανε τους εργαζομένους πιο συνειδητούς στα προβλήματα ασφαλείας.

γ) Οι ιδέες, η γνώση και η εμπειρία των εργαζομένων θεωρούνται ως χρήσιμες συμβουλές στην διευκρίνιση των λύσεων στα προβλήματα Υ. και Α.

δ) Το δικαίωμα των εργαζομένων να συμμετέχουν σε αποφάσεις που τους επηρεάζουν.

ε) Η συνεργασία μεταξύ εργαζομένου και εργοδότη είναι απαραίτητη για να βελτιωθούν οι συνθήκες εργασίας, και μπορεί να γίνει αποτελεσματική εάν βασισθεί σε ίσα δι-

κτώματα συμμετοχής. Γι' αυτό οι εργαζόμενοι θα πρέπει να μπορούν να "συμμετέχουν" πλήρως στη δημιουργία και επίβλεψη των συμφωνιών Υ και Α στους χώρους εργασίας τους.

Η μελέτη των προβλημάτων υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων είναι δύσκολη και πολύπλοκη, η βελτίωση όμως των συνθηκών εργασίας είναι επιτακτική ανάγκη της κοινωνίας μας. Απαιτείται λοιπόν συστηματική βασική έρευνα, στατιστική ανάλυση και εξέλιξη των νομοθεσιών και των θεσμών στο επίπεδο των επιχειρήσεων. Με το φωτισμό των αρνητικών πλευρών, των ατελειών και ελλείψεων μπορούμε να προσβλέψουμε στις μελλοντικές ενέργειες και τις αλλαγές, εκείνες που θα κάνουν πιο αποτελεσματικά τα μέτρα για την προστασία της υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων.

Μ Ι Α Π Ρ Ο Σ Π Α Θ Ε Ι Α Κ Ρ Ι Τ Ι Κ Η Σ

Ο κάθε άνθρωπος ξεκινώντας να βρει δουλειά, ξεκινά στην ουσία να πουλήσει την δύναμή του, -σωματική ή πνευματική- σε τιμή τόση, όση είναι απαραίτητη για να αναπληρώσει αυτή τη δύναμη. Κανένας όμως δεν ξεκινά να πουλήσει την ζωή του, το χέρι του ή το πόδι του γιατί είναι πράγματα που δεν αναπληρώνονται ποτέ. Να όμως που κάθε 2 εργάσιμες μέρες θρηνούμε και έναν εργαζόμενο. Λέμε ότι έχει μειωθεί το ποσοστό των εργατικών ατυχημάτων, ποιός θα πάει όμως να πει στη μαυροφορεμένη μάνα: "Φέτος πήγαμε καλύτερα, σκοτώθηκε μόνο το παιδί σου...". Ίσως ήταν "τραβηγμένο" αυτό που ανέφερα, μα πρέπει κάποτε να καταλάβουμε ότι οι αριθμοί των ατυχημάτων δεν φτάνει να γίνουν τριψήφιοι για να πούμε ότι κάτι πετύχαμε, μα πρέπει να γίνουν τέτοιοι ώστε τα αίτιά τους, να είναι τόσο αστάθμητοι παράγοντες, που να μην μπορεί η ανθρώπινη λογική να προβλέψει. Άλλο είναι να σε βρει κεραυνός πηγαίνοντας στη δουλειά σου, και άλλο να πάθεις ηλεκτροπληξία, λόγω ύπαρξης γυμνών καλωδίων στον χώρο εργασίας. Η απόσταση αυτών των δύο αιτιών, είναι τόσο μεγάλη, όσο και η ύπαρξη του Νόμου 1568/85, από την εφαρμογή του. Και πως να εφαρμοστεί αυτός ο νόμος, ο οποίος κατά την εποχή που ψηφίσθηκε (1985), η χώρα βρέθηκε με περίπου 10 ιατρούς εργασίας, ελάχιστους μηχανικούς ή χημικούς μηχανικούς με ειδικότητα σε ασφάλεια βιομηχανικών εγκαταστάσεων, και σχεδόν μηδενική υποδομή εκπαίδευσης συνδικαλιστικών στελεχών για επιτροπές υγιεινής και ασφάλειας. Δηλαδή δεν υπήρχαν (ούτε υπάρχουν) οι τρεις βασικές προϋποθέσεις για να λειτουργήσει και

να αποδώσει ο νόμος. Και δεν υπήρχαν διότι η τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα δεν έχει να επιδείξει σχολές, τμήματα, ή εργαστήρια που να μελετούν συστηματικά τις εργασιακές συνθήκες και τα προβλήματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων.

Ας αφήσουμε όμως τα οράματα ενός εργαζομένου που θα ήθελε να δούλευε κάτω από ασφαλείς συνθήκες (για τις οποίες θα είχε μεριμνήσει το κράτος, θα είχε τηρήσει ο εργοδότης, και θα είχε γίνει και συνείδηση του ίδιοθ μια και θα ήταν καλά πληροφορημένος πλέον), και ας πάμε στον χθεσινό εργαζόμενο, που έχει υποστεί το εργατικό ατύχημα.

Η πορεία του είναι μακρά και επίπονη, αλλά ας τον παρακολουθήσουμε λίγο.

Ξεκινά με το ν' αποδείξει ότι το ατύχημα ήταν εργατικό. Σ' αυτό το σημείο έρχονται οι συνεργάτες οι οποίοι ισχυρίζονται πως κανένας δεν είδε τίποτα, (ίσως φοβούμενοι ή καθοδηγούμενοι από τ' αφεντικό) βέβαια μπορεί να βρεθεί κάποιος και να πει ότι τα έκανε επίτηδες... εδώ θέλω να σταθούμε λίγο στο Νόμο, ο οποίος λέει ότι "εάν ο εργαζόμενος προκαλέσει μόνος του το ατύχημα δεν θεωρείται εργατικό"... με τη σειρά μου θέλω να ρωτήσω ποιος είναι αυτός που θα βάλει το δάχτυλό του στο φαλίδι, αφού η αποζημίωση, κατ' αρχήν, είναι τόσο γελοία, και κατά δεύτερον η ανεργία είναι τόσο μεγάλη που δεν απορροφούνται αρτιμελείς πολύτες, πόσο μάλλον ένας που θα έχει απολέσει ένα δάχτυλο ή το χέρι του. Η Νομολογία ως προς τον χαρακτηρισμό του ατυχήματος σε εργατικό ή μή, μπορώ να πω πως έχει να δεί-

ξει μια ευαισθησία. Αφού λοιπόν κριθεί ότι το ατύχημα είναι εργατικό, είναι η στιγμή ν' ανάψει στο φανάρι το πράσινο φως και να οδεύσουμε προς το ΙΚΑ. Περιμένοντας στην ουρά για να περάσει από την επιτροπή όλο και κάποιο φυλλάδιο θα πέσει στα χέρια του που θα λέει με καμάρι: "από το νόμο προβλέπονται ευνοϊκότερες προϋποθέσεις για τη χορήγηση συντάξεως αναπηρίας όταν πρόκειται για ατύχημα καθώς επίσης και επαγγελματική ασθένεια"! εδώ με όσο κουράγιο του έχει μείνει, θα χαμογελάσει αισιόδοξα. Φτάνει η σειρά του, κι εδώ αρχίζει η μάχη με τα ποσοστά που την κερδίζεις μόνο αν έχεις χάσει πολλά. Με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω (ολική τύφλωση, κόψιμο και των δύο χεριών κ.α.) δικαιούται πλήρη σύνταξη, από 50% και κάτω η αναπηρία θεωρείται μερική και το ποσό της συντάξεως κυμαίνεται ανάλογα από το μισό μέχρι τα 3/4 του ποσού της πλήρους συντάξεως. Θα ήθελα εδώ να συμπληρώσω πως εννοεί ο νόμος την αναπηρία, θεωρείται, λοιπόν, ανάπηρος άποιος λόγω της βλάβης που υπέστη, δεν μπορεί να κερδίζει περισσότερα από το 1/3 εκείνου του ποσού που κέρδιζε πριν πάθει το ατύχημα, δηλ. υπάρχει ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%.

Ο ωρολογοποιός που έχασε το χέρι του το δεξί, θα πάρει ποσοστό αναπηρίας 50% μα δεν θα μπορέσει όμως ποτέ να κερδίσει το 1/3 που κέρδιζε πριν, και παρ' όλα αυτά, η σύνταξη θα είναι μερική... Ίσως χαρακτηριστεί εξαίρεση το παραπάνω παράδειγμα μα υπάρχουν τόσες χιλιάδες τέτοιες εξαιρέσεις που αμφιβάλλω αν υπάρχει κανόνας διαφορετικός απ' αυτόν που δημιουργούν όλες αυτές.

Δεν ξέρω αν λείπει η ευαισθησία από το νόμο ή απ' αυτούς που τον εφαρμόζουν για να βγάλουν την βιοποριστική ικανότητα του παθόντος, μα κάτι πρέπει να γίνει επιτέλους.

Ίσως δεν είπα πολλά, μα είπα κάτι, και το κάτι είναι παραπάνω από το τίποτα...

П А Р А Р Т Н М А

Σήματα ασφαλείας χώρων εργασίας (Π.Δ. 422/79)

ΣΗΜΑΤΑ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΣ

Όταν μέσα στους χώρους της εργασίας σου βλέπεις τα παρακάτω σήματα θα πρέπει να ξέρεις ότι αυτά είναι σήματα ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΣ. Δηλαδή με άλλα λόγια σου απαγορεύουν να κάνεις κάποια ενέργεια. Αυτή η ενέργεια παριστάνεται με ένα μαύρο σύμβολο μέσα σε άσπρη κυκλική επιφάνεια με φαρδύ κόκκινο περιθώριο.

Απαγορεύεται το κάπνισμα.

Απαγορεύεται η γυμνή φλόγα και το κάπνισμα

Απαγορεύεται η διέλευση πεζών.

Απαγορεύεται το σθήσιμο φωτιάς με νερό.

Το νερό δεν πίνεται.

Τα παρακάτω σήματα που και αυτά μπορεί να τα συναντήσεις σε χώρους εργασίας πρέπει να ξέρεις ότι είναι σήματα ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΩΣ. Σε προειδοποιούν δηλαδή για κάποιο κίνδυνο που υπάρχει και σε απειλεί. Το είδος του κινδύνου που σε απειλεί παριστάνεται με ένα σύμβολο μαύρο σχεδιασμένο μέσα σε μία κίτρινη επιφάνεια. Η κίτρινη επιφάνεια περιέχεται μέσα σε ένα τρίγωνο με ίσες μαύρες πλευρές και τη μία του κορυφή προς τα πάνω.

Προειδοποίηση για εκρηκτικές ύλες.

Προσοχή υπάρχουν εύφλεκτες ύλες.

Προειδοποίηση για δηλητηρικές ουσίες.

Προειδοποίηση για ραδιενεργές ουσίες.

Προσοχή από τις καυστικές ουσίες.

Προσοχή Ακρωτούμενα φορτία

Προσοχή κίνδυνος ηλεκτροπληξίας

Προσοχή διέλευση οχημάτων τροφοδοσίας

Προσοχή Κίνδυνος.

Σήματα ασφαλείας χώρων εργασίας (συνέχεια)

ΣΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ

Και τα σήματα που βλέπεις σ' αυτή τη σελίδα πάλι μπορεί να τα συναντήσεις σε χώρους εργασίας και πρέπει να ξέρεις ότι είναι σήματα ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ.

Δηλαδή προκειμένου να δουλέψεις σε θέση εργασίας που έχει ένα από αυτά τα σήματα θα είσαι υποχρεωμένος να κάνεις πρώτα αυτό που λέει το σήμα.

Αυτό που λέει το σήμα παριστάνεται με ένα άσπρο σύμβολο σχεδιασμένο μέσα σε ένα μπλέ κύκλο.

Πρέπει να φοράτε
τά γυαλιά προστασίας.

Πρέπει να φοράτε
τό προστατευτικό
κράνος.

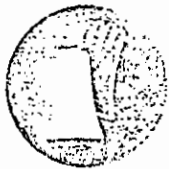
Πρέπει να φοράτε
τις ώτασπίδες.

Πρέπει
να χρησιμοποιείτε
την προσωπίδα.

Πρέπει να φοράτε
τά παπούτσια ασφαλείας.

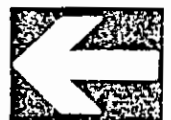
Πρέπει να φοράτε
τά γάντια προστασίας.

ΣΗΜΑΤΑ ΔΙΑΣΩΣΕΩΣ

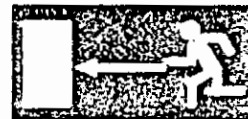
Τα σήματα που βλέπεις παρακάτω θα τα συναντήσεις και αυτά σε χώρους εργασίας και πρέπει να ξέρεις ότι είναι σήματα ΔΙΑΣΩΣΕΩΣ. Τα σήματα αυτά σου υποδεικνύουν ορισμένες θέσεις και κατευθύνσεις διασώσεως που πρέπει να έχεις υπόψη σου και να χρησιμοποιήσεις σε περίπτωση ανάγκης. Παριστάνονται με ένα σύμβολο λευκό μέσα σε ένα πράσινο τετράγωνο ή ορθογώνιο.

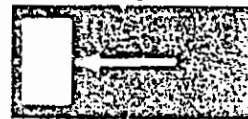
Θέση
Α' βοηθειών.

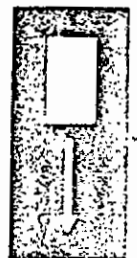
Κατεύθυνση
προς την θέση
Α' Βοηθειών.

ή

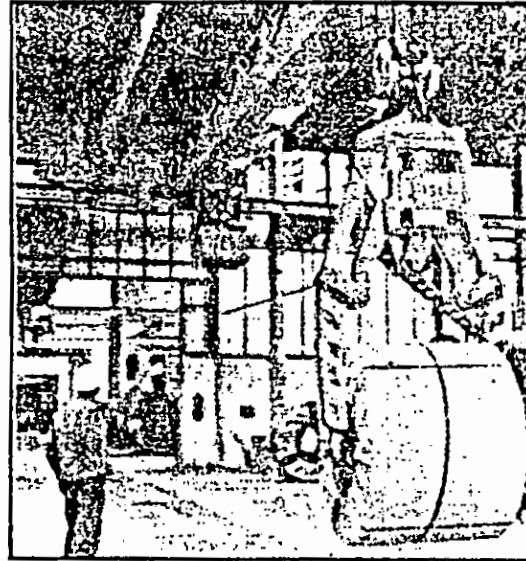
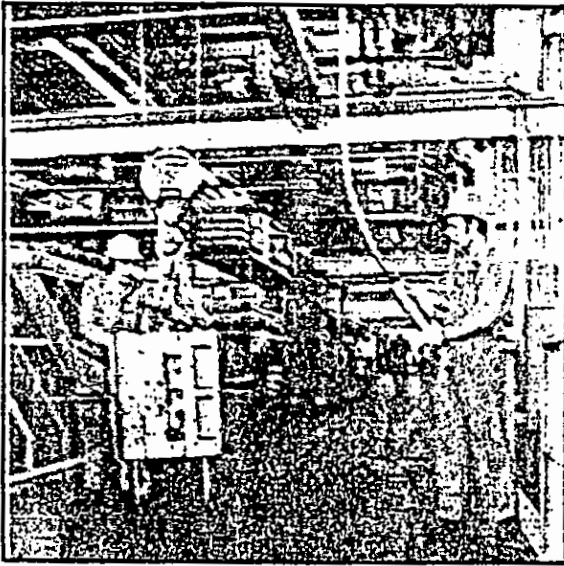

Έξοδος διασώσεως
προς τα άριστερά.

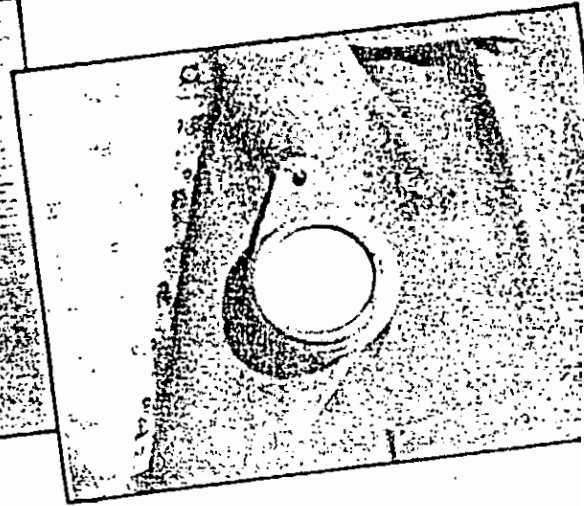
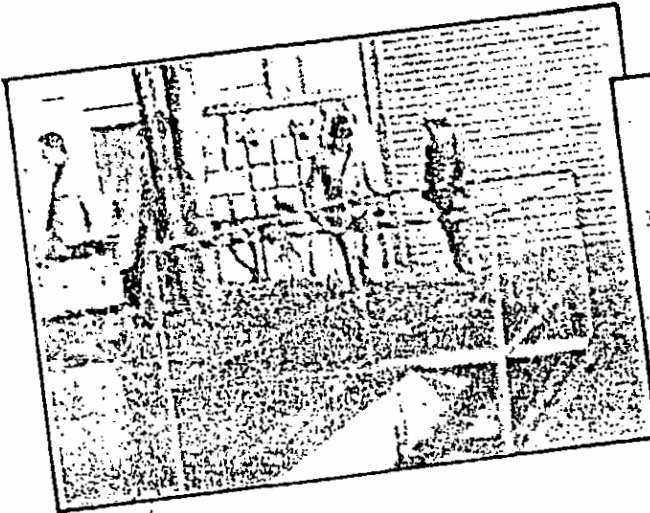

Έξοδος διασώσεως
(τοποθετείται
πάνω
από την έξοδο).

ΕΙΚΟΝΕΣ (1)

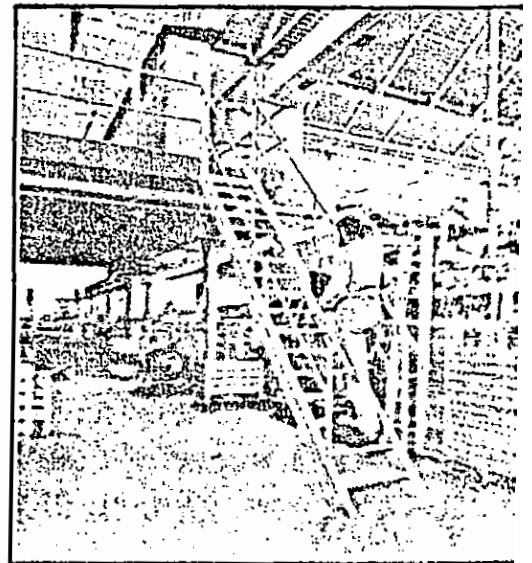
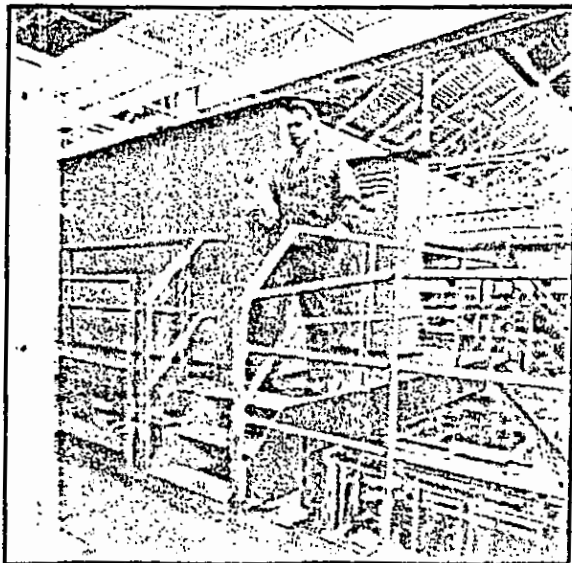
α,β: Σωστή ανύψωση και μεταφορά φορτίων

γ: ασφαλής περίφραξη ανοίγματος δαπέδου

δ: ειδικό δοσίμετρο ακτινοβολίας

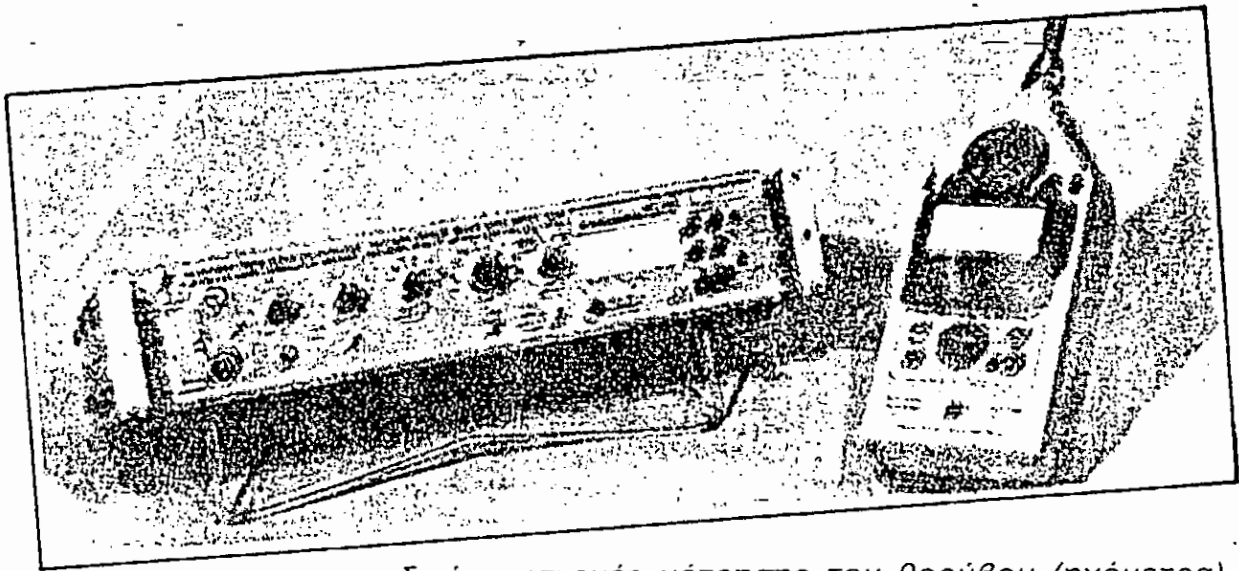
ε,στ: προστατευτικά κάγκελα σε υπερυψωμένες θέσεις εργασίας και σταίρες σκάλες

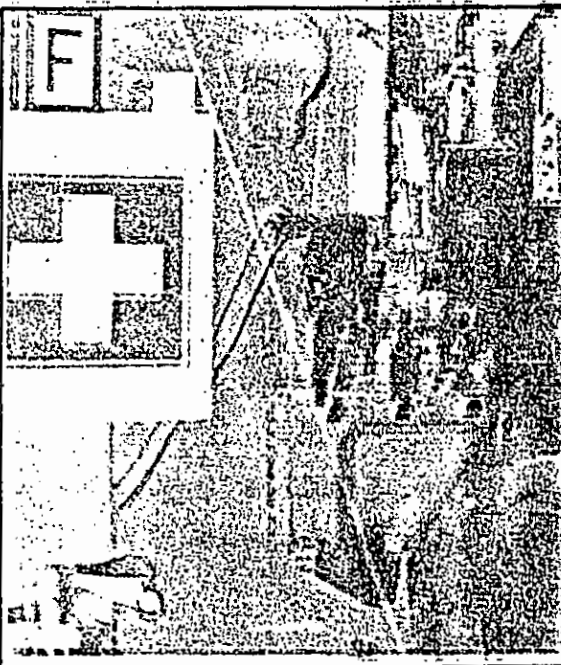
ΕΙΚΟΝΕΣ (3)

α,β: Χρήση καλυπτρών και βυσμάτων για προστασία της ακοής

γ: ειδικές συσκευές μέτρησης του θορύβου (ηχώμετρα)

δ: φαρμακείο σε χώρο εργασίας

ε: παροχή πρώτων βοηθειών στο ιατρείο του εργοστασίου

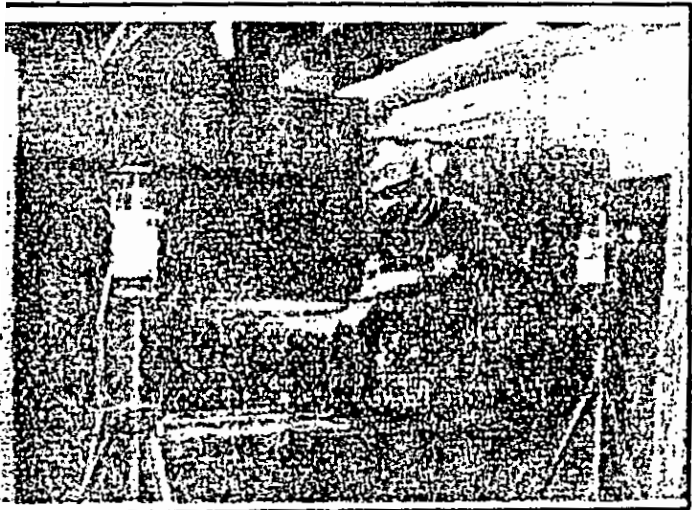
ΕΙΚΟΝΕΣ (4)

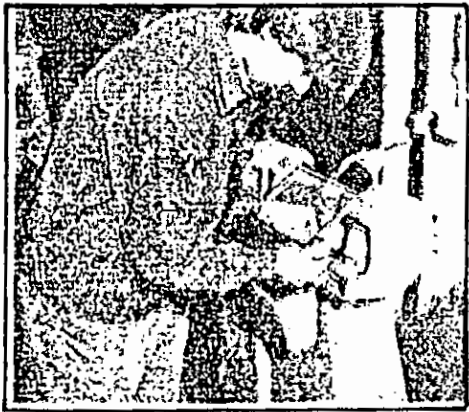
α: δύσκολη θέση λείανσης, ατομικός εξοπλισμός προστασίας

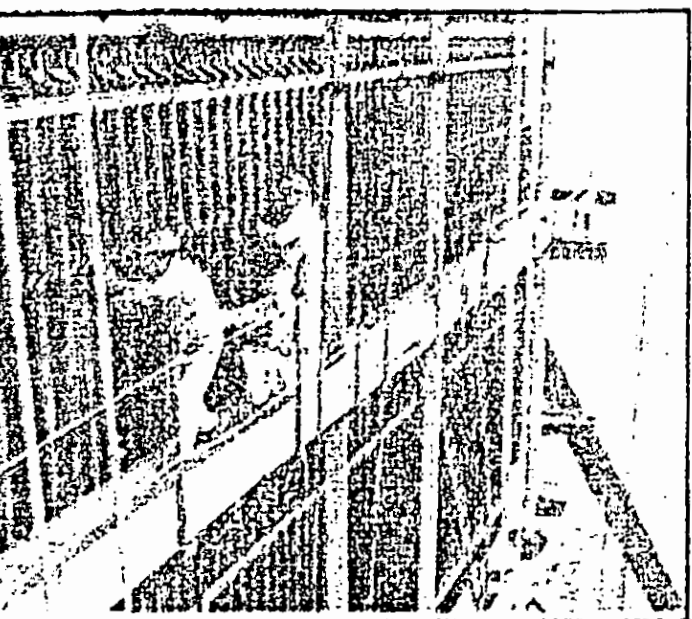
β: εξοπλισμός κατά την λείανση-καθαρισμός με αμμοβολή

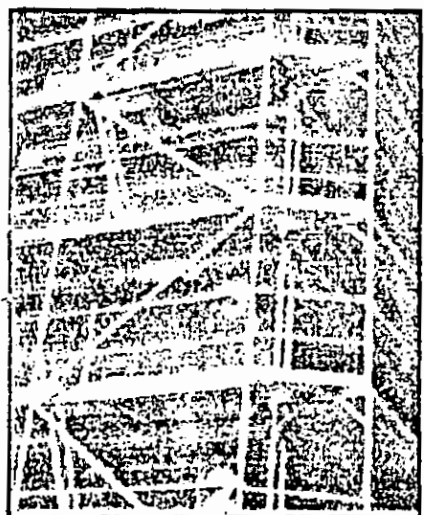
γ: οργανωμένη θέση λείανσης με φερητό τροχό

δ: διαφανής προφυλακτήρας σταθερού τροχού λείανσης

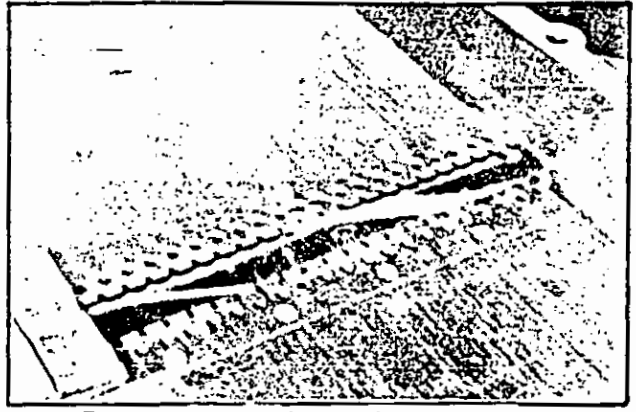
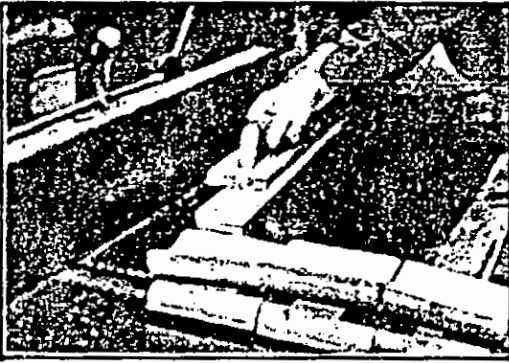

ε: προστατευμένη εργασία (σε ύψη)

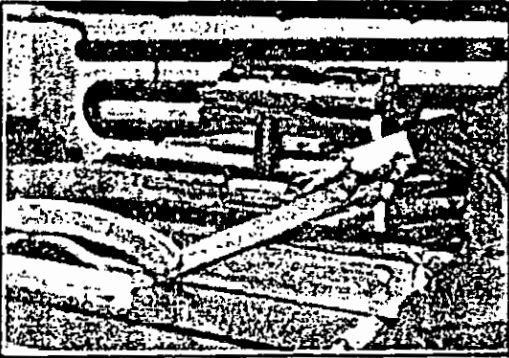

στ: ασφαλές ικρίωμα - σκαλωσιά

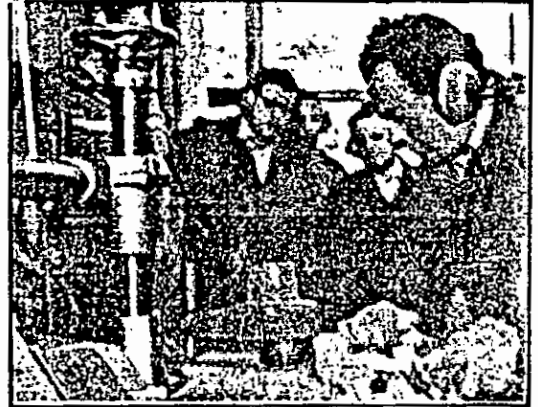
ΕΙΚΟΝΕΣ (5)

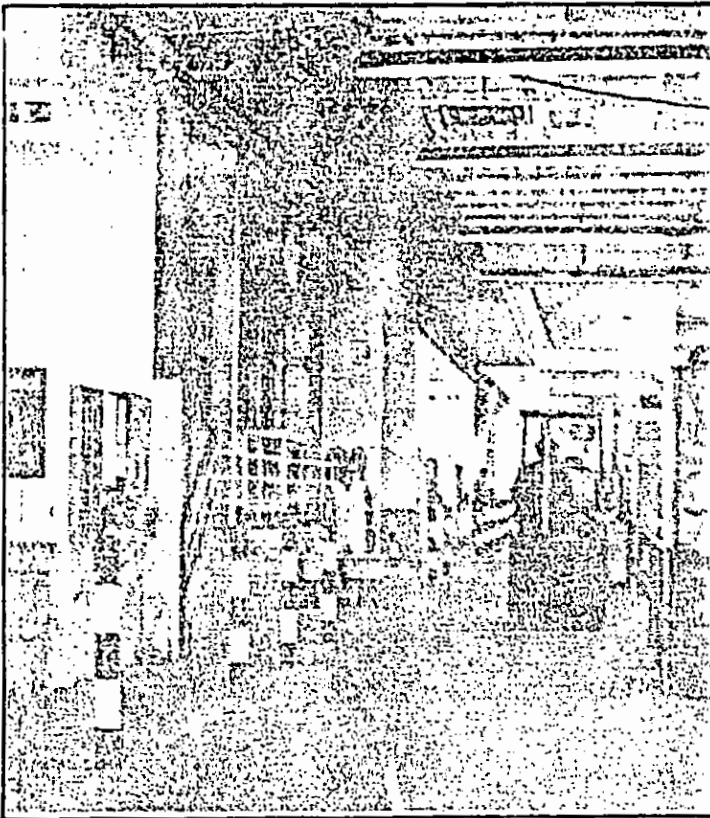
γ: ειδικό κοπτικό πλάνης με διάτρητο κάλυμμα για μείωση του θορύβου

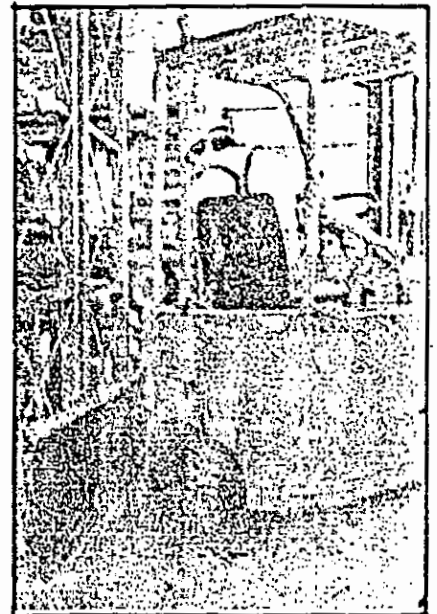
α,β: κάλυψη του μη ενεργού τμήματος πλάνης (άνω): Ξύλινος προφυλακτήρας και ιδιοσυσκευή προσαγωγής υλικού σε πριονόδισκο (κάτω)

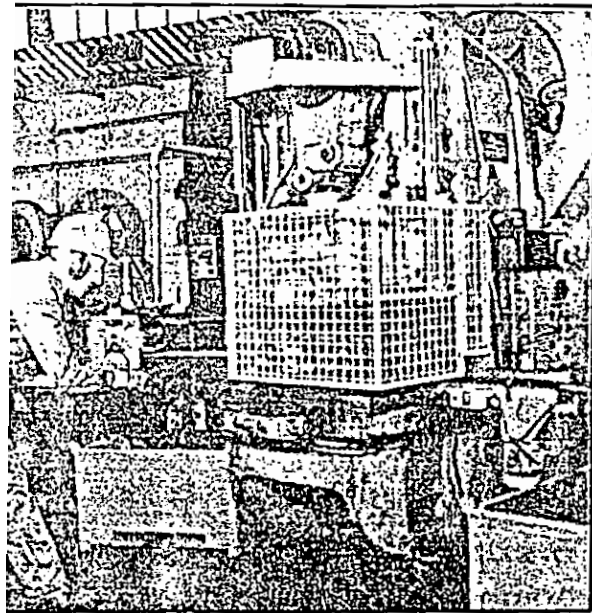
δ: εκπαίδευση για τον ασφαλή χειρισμό ξυλουργικού (σύνθετου) μηχανήματος

ε,στ: οριοθέτηση διαδρόμων κίνησης για τα περνοφόρα οχήματα (μέσα στο εργοστάσιο)

ΕΙΚΟΝΕΣ (6)

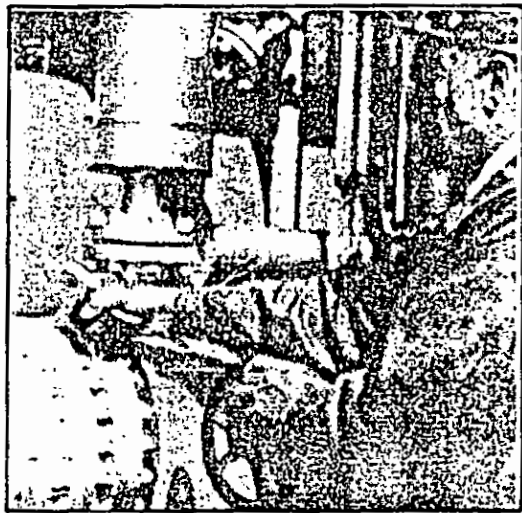
περίφραξη του επικίνδυνου τμήματος πρέσσας

β: προστασία των αναπνευστικών οδών

δ: μετρήσεις για ενδεχόμενα υψηλές συγκεντρώσεις τοξικών ουσιών σε θέσεις εργασίας

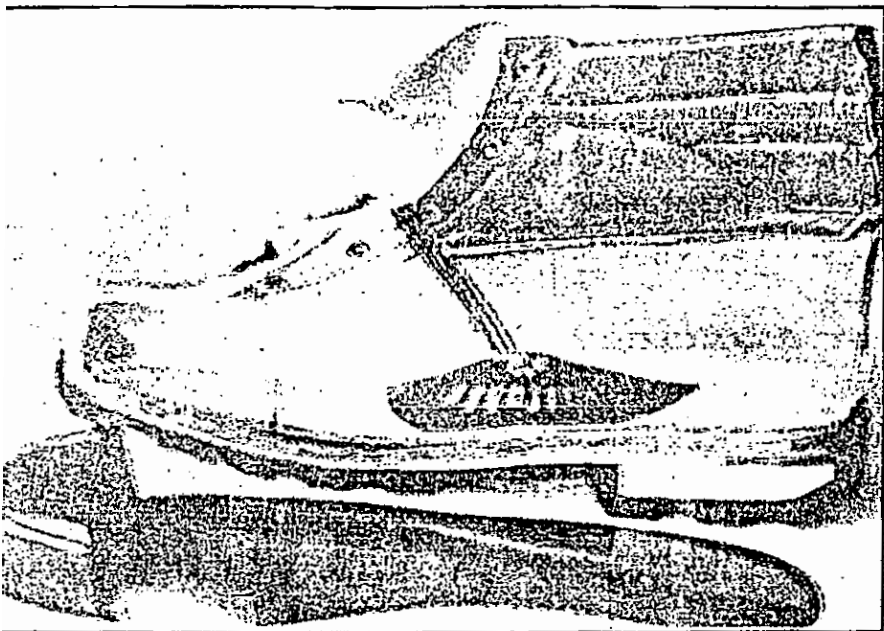

στ: προστασία κεφαλής και οφθαλμών

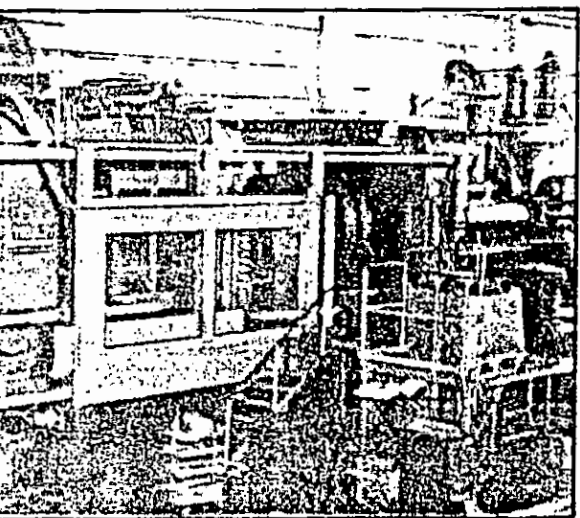

ζ: προστασία προσώπου, χεριών και σώματος από χημικά υγρά

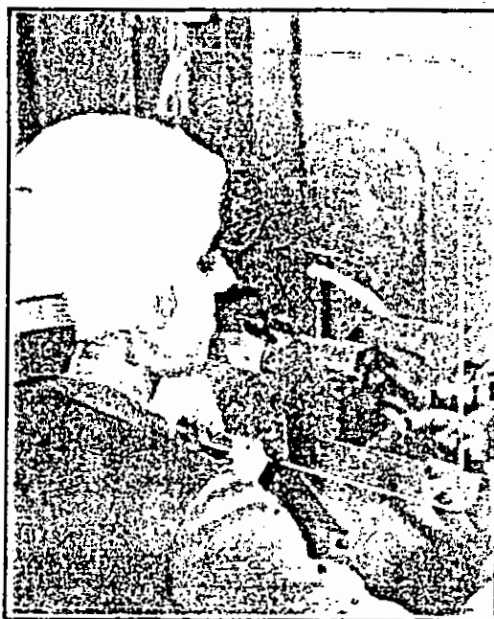
ΕΙΚΟΝΕΣ (7)

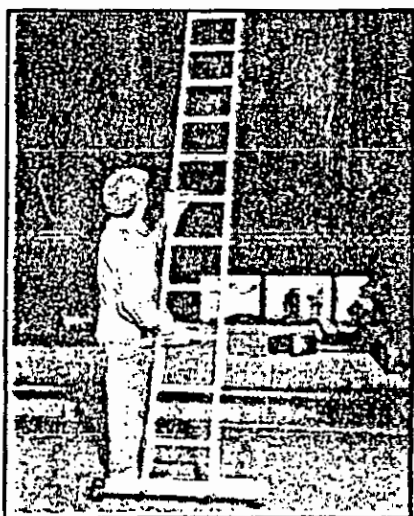
α: παπούτσι
ασφάλειας με
μεταλλική
λάμα

μηχάνημα εφοδιασμένο με κινητή
πόρτα προστασίας

γ: προστατευτικό (διαφανές)
κάλυμμα

στ: σωστός τρόπος τοποθέτησης φορητών σκαλών

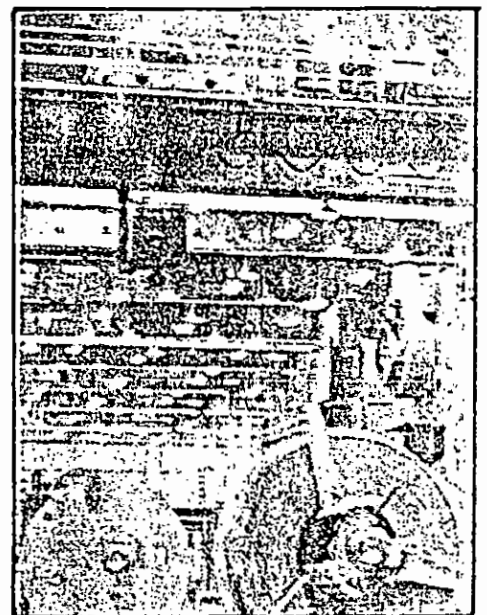

α,β: κατάλληλος προστατευτικός εξοπλισμός κατά τις συγκολλήσεις

γ: ειδικό καρότσι για την μεταφορά φιαλών αερίων (δεξιά)

δ: συγκόλληση με δέσμευση πτητικών και σκόνων (κάτω)

ε: μελετημένος γενικός φωτισμός

Β.Ι.Β.Λ.Ι.Ο.Γ.Ρ.Α.Φ.Ι.Α

"Ο Νόμος 551 περί αποζημιώσεως των εργατικών ατυχημάτων"
Εισηγητικές εκθ'σεις, προσχέδια, σχέδιο νόμου και Κώδιξ
του Νόμου (1930).

Αθ.Βαλαμανίδης - Ν.Σαραφόπουλος (1988) "Εργασιακό περι-
βάλλον - προβλήματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομέ-
νων στην Ελλάδα".

Ν. Σαραφόπουλος (1986) "Προστασία, ασφάλεια και υγιεινή
στην εργασία".

Ν. Σαραφόπουλος (1989) "Τα εργατικά ατυχήματα στην ευ-
ρύτερη περιφέρεια της Δ.Ελλάδας".

Γιάννης Κουκιάδης (1987) "Βασικοί Εργατικοί Νόμοι".

Ιωάννης Παναγόπουλος (1981) "Στοιχεία Εργατικού Δικαίου"

Ευαγγ. Δημητρακόπουλου (1962) "Εργατική Νομοθεσία"

Δημητρίου Καλομοίρη "Βασικά έννοιαι του Ελληνικού
Εργατικού Δικαίου"

Γεωργίου Τρίμη - Σωκράτους Κλαδά (1960) "Εργατικός Κώδιξ"

Μελισσηνός Ιωάννης (1961) "Ο επαγγελματικός κίνδυνος και
μέσα προλήψεώς του".

Χριστοδούλη Ρούσσου (1979) "Το δίκαιον της Εργασίας"

Ι.Κ.Α. (1987) "Οδηγός του Ασφαλισμένου"

- Ευχαριστώ θερμά τον Τεχνικό Επιθεωρητή εργασίας στο
Ν.Αχαΐας κ. Νίκο Σαραφόπουλο, για την σημαντική βοήθεια
που προσέφερε (πίνακες, μελέτες, διαγράμματα κλπ.).

